

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Kamila Ożarowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie E. K. i innych - skazanych z art. 258 § 3 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 8 grudnia 2023 r.,
kasacji wniesionych przez obrońców w stosunku do skazanych E. K., W. B., M. G.,
M. K., W. K., R. K., J. P., W. Ś. oraz kasacji prokuratora wniesionej na niekorzyść w
stosunku do J. R. i M. K.,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 8 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 175/19,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. akt III K 301/07,

I. oddala jako oczywiście bezzasadne: kasację prokuratora, a także kasację obrońcy skazanego E. K. w zakresie dotyczącym utrzymania przez sąd odwoławczy w mocy rozstrzygnięcia zawartego w punkcie XXIII części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji i wydatkami wywołanymi kasacją prokuratora obciąża Skarb Państwa, a wydatkami wywołanymi powyższą kasacją obrońcy obciąża skazanego;

II. uchyla zaskarżony wyrok w częściach odnoszących się do zmiany i utrzymania w mocy, zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji rozstrzygnięć skazujących, wydanych w stosunku do:

- oskarżonego E. K. (za wyjątkiem tej części rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I.4. wyroku sądu odwoławczego, w której utrzymano w mocy rozstrzygnięcie zamieszczone w punkcie XXIII części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji) oraz oskarżonych W. B., M. G., M. K., W. K., R. K., J. P. i W. Ś.. a na podstawie art. 435 k.p.k. - także w częściach odnoszących się do zmiany i utrzymania w mocy zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji rozstrzygnięć skazujących wydanych w stosunku do R. L., S. M., J. R., M. R., K. C. i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania;

III. zwraca E. K., W. B. i W. K. uiszczone opłaty od kasacji po 750 zł każda.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. akt III K 301/07, Sąd Okręgowy w Krakowie:

- oskarżonego E. K. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 3 k.k.; z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 k.k., przy zast. art. 4 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 245 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 245 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z

art. 282 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. i art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 226 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu E. K. kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 10 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 800 000, 00 zł. Ponadto na ww. nałożono obowiązek naprawienia szkody na rzecz P. C. i S. C., W. C., R. C., L. B. i L. B., G. P.

Ponadto ww. wyrokiem oskarżonego E. K. uniewinniono od popełnienia czynów zarzuconych mu w punktach III, XVI, XVII, XXVI, XXVII, XXXIV, XXXV, XXXIX, a nadto umorzono wobec niego postępowanie w zakresie czynu zarzuconego mu w punkcie XIII aktu oskarżenia,

- oskarżonego W. B. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 k.k., przy zast. art. 4 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. w zw. z art. 191 § 2 k.k. i z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 245 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 245 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1

k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu W. B. kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 8 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 500 000, 00 zł. Ponadto na ww. nałożono obowiązek naprawienia szkody na rzecz W. C., R. C., L. B., L. B., G. P., T. H.

- oskarżonego M. G. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 k.k., przy zast. art. 4 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 191 § 2 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 263 § 2 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu M. G. kary pozbawienia wolności i kary grzywny, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 4 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 200 000, 00 zł. Ponadto na ww. nałożono obowiązek naprawienia szkody na rzecz L. B. i L. B.

- oskarżonego M. K. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art.

65 § 1 k.k.; z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu M. K. kary pozbawienia wolności, kary grzywny oraz środki karne w postaci zakazu wykonywania zawodu notariusza, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 4 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 500 zł każda oraz łączny środek karny zakazu wykonywania zawodu notariusza na okres 5 lat. Ponadto na ww. nałożono obowiązek naprawienia szkody na rzecz: R. C., L. B. i L. B., T. H., M. R. i E. R.

Oskarżonego M. K. uniewinniono od popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach LXVII, LXXII, LXXXII, LXXXIII, LXXXVII, LXXXIX i XC aktu oskarżenia.

- oskarżoną W. K. uznał za winną popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 k.k., przy zast. art. 4 § 1 k.k.; z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonej W. K. kary pozbawienia wolności oraz karę grzywny. Na podstawie kar pozbawienia wolności orzeczono wobec niej karę łączną 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

- oskarżonego R. K. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu kary pozbawienia wolności oraz karę grzywny. Na podstawie kar pozbawienia wolności orzeczono wobec niego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

- oskarżonego R. L. uznał za winnego popełnienia przestępstw kwalifikowanych z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. art. 12 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu R. L. kary pozbawienia wolności i kary grzywny oraz środki karne zakazu wykonywania zawodu notariusza, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na 3 letni okres próby oraz karę

grzywny w wymiarze 260 stawek dziennych po 100 zł każda oraz łączny środek karny zakazu wykonywania zawodu notariusza na okres 3 lat.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono R. L. od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie C i punkcie CIV.

- oskarżonego J. P. uznał za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu J. P. kary pozbawienia wolności, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono J. P. od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie CVIII.

- oskarżonego S. M. uznano za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu S. M. kary pozbawienia wolności oraz karę grzywny. Na podstawie jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczono wobec niego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono S. M. od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie CXII.

- oskarżonego W. Ś. uznano za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 258 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu W. Ś. kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych grzywny po 50 zł każda.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono W. Ś. od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie CXVI.

- oskarżonego K. C. uznano za winnego popełnienia następujących przestępstw: z art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k.; z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 299 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw.

z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.; z art. 245 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Za powyższe czyny przestępne wymierzono oskarżonemu K. C. kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny, na podstawie których orzeczono wobec niego karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 60 stawek dziennych po 50 zł każda. Ponadto na ww. nałożono obowiązek naprawienia szkody na rzecz: W. C. i R. C.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono K. C. od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie CXX.

- oskarżonego J. R. uznano za winnego popełnienia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za które wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na 4 – letni okres próby oraz karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych po 100 zł każda.

Ponadto ww. wyrokiem uniewinniono J. R. od popełnienia czynu zarzucanych mu w punktach CXXV i CXXVII.

- oskarżoną M. R. uznano za winną popełnienia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za które wymierzono jej karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na 3 – letni okres próby oraz karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych po 100 zł każda.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia dotyczące innych oskarżonych, tj. A. G., W. K. i K. P., w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonych kar okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli:

- obrońca oskarżonych E. K. i W. K., który zaskarżył wyrok w części skazującej ww. oskarżonych za zarzucone im czyny przestępne, podnosząc zarzuty: obrazy prawa materialnego, tj. art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, art. 299 § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k., art. 282 k.k., art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 284 § 1 k.k., art. 272 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.; obrazy prawa procesowego, tj. art. 424 § 1 pkt 1-2 oraz § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., art. 2 § 2 k.p.k., art.

167 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.k., art. 627 k.p.k.; rażącej surowości wymierzonych oskarżonym jednostkowych kar pozbawienia wolności oraz kar grzywny. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punktach I, IV-X, XII, XIII, XV, XVII-XIX, XXI-XXIII poprzez uniewinnienie oskarżonego E. K. od czynów zarzucanych mu w punktach I, IV, V, VII, VIII, X-XII, XIV, XV, XVIII, XIX, XXI-XXV, XXVIII- XXXIII, XXXVII, XXXVIII, XL, XLI aktu oskarżenia, a nadto o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie CXXXV poprzez obciążenie kosztami postępowania w tym zakresie Skarbu Państwa; zmianę zaskarżonego wyroku w punktach LXIV-LXVI poprzez uniewinnienie oskarżonej W. K. od popełnienia czynów z punktów XCI-XCIII aktu oskarżenia, a nadto o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie CXXXIX poprzez obciążenie kosztami postępowania w tym zakresie Skarbu Państwa; zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II poprzez uchylenie tego rozstrzygnięcia i umorzenie postępowania przeciwko E. K. o przestępstwo zarzucone w punkcie II aktu oskarżenia, przyjmując, iż zostało ono popełnione w okresie do nieustalonego dnia 2005 r. - na podstawie art. 458 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 zd. 1 k.p.k. w zw. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. i obciążenie kosztami postępowania w tym zakresie Skarbu Państwa; zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie rozstrzygnięć z punktów XVI, XXIV, XXV, LXVII, LXVIII, CXXIX-CXXXII, CLII-CLVII, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania;

- obrońcy oskarżonego W. B., którzy zaskarżyli ten wyrok co do tego oskarżonego w całości, zarzucając mu: obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 92 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 424 § 2 *in fine* k.p.k. w związku z art. 6 k.p.k., art. 410 k.p.k. w z art. 2 § 2 k.p.k., art. 391 § 1 k.p.k., art. 392 k.p.k. oraz 177 § 1a k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k., art. 170 § 1 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 7 i 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k., art. 167, art. 169 § 2, art. 170 § 2 w zw. z art. 4 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 169 § 2 k.p.k., art. 193 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2

k.p.k. w zw. z art. 171 k.p.k., art. 370 § 1 k.p.k. oraz art. 148 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 174 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 177 k.p.k., art. 193 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., art. 424 § 1 i 2 w zw. z art. 6 k.p.k. oraz błędy w ustaleniach faktycznych, względnie w razie nieuwzględnienia powyższych zarzutów i przy założeniu, iż stan faktyczny został przez Sąd I-szej instancji ustalony prawidłowo, zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili obrazę prawa materialnego, tj. art. 171 ust. 1 ustawy dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, art. 286 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k., art. 282 k.k., art. 81 ustawy Prawo o notariacie, art. 58 § 2 k.c. i art. 388 k.c., art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 80 ustawy Prawo o notariacie, art. 271 k.k. w zw. z art. 58 § 2 k.c. i w zw. z art. 353¹ k.c., art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k., ewentualnie, w razie niepodzielenia powyższych zarzutów obrazę prawa materialnego, tj. art. 46 k.k. (apelacja adw. E. Z. K.); obrazę prawa procesowego, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. art. 424 § 1 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., art. 193 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., błędy w ustaleniach faktycznych, obrazę prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 k.k., art. 80 § 1, 2 i 3 oraz art. 94 § 1 ustawy - Prawo o notariacie, art. 271 § 3 k.k. oraz „z daleko posuniętej ostrożności procesowej” rażącą surowość i niewspółmierność kar wymierzonych za wszystkie czyny oskarżonemu W. B. oraz kary łącznej (apelacja adw. J. L.). Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania (apelacje adw. E.Z. K. i adw. J. L.), ewentualnie, „z daleko posuniętej ostrożności procesowej” o obniżenie oskarżonemu kar za poszczególne przestępstwa i wymierzenie kary łącznej w łagodniejszym wymiarze (apelacja adw. J. L.);

- obrońca oskarżonego M. K., który zaskarżył wyrok w zakresie dotyczącym tego oskarżonego (w części skazującej) podnosząc zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 353¹ k.c., 108 k.c. w zw. z art. 81 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie, art. 83 § 1 k.c., art. 1 § 1, art. 81 oraz art. 91 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., art. 271 § 1 i 3 k.k., art.

18 § 2 k.k. oraz art. 258 k.k., art. 18 § 2 k.k. i art. 19 § 1 k.k.; art. 258 k.k., art. 231 § 2 k.k., art. 191 § 2 k.k., art. 299 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. oraz obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. art. 423 § 1, 1a i 2 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k., art. 424 § 1 i 2 k.p.k. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania;

- obrońca oskarżonego M. G., który zaskarżył wyrok w zakresie dotyczącym tego oskarżonego w całości, podnosząc zarzuty obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz błędów w ustaleniach faktycznych, a nadto – z ostrożności procesowej - rażącej niewspółmierności orzeczonych wobec oskarżonego M. G. kar jednostkowych pozbawienia wolności i grzywny, a także kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny oraz środka karnego obowiązku naprawienia szkody oraz obrazę prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 k.k. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienia oskarżonego M. G., bądź „uchylenie wyroku do ponownego rozpoznania”, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i znaczne obniżenie wymiaru orzeczonych wobec oskarżonego M. G. kar oraz środka karnego.
- obrońca oskarżonego adw. W. Ś., który zaskarżył wyrok w części, w której uznano oskarżonego za winnego zarzucanych mu przestępstw, podnosząc zarzuty obrazy prawa materialnego, tj. art. 353¹ k.c., art. 271 § 1 i 3 k.k., obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k., błędów w ustaleniach faktycznych oraz rażącej niewspółmierności kary. Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, bądź zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby (w razie nieuwzględnienia zarzutów zmierzających do zmiany i uniewinnienia oskarżonego bądź uchylenia wyroku);
- obrońca oskarżonego R. K., który zaskarżył wyrok w części dotyczącej tego oskarżonego w całości, podnosząc zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych. Odwołując się do tych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i

uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania;

- obrońca oskarżonego J. P., który zaskarżył wyrok w części dotyczącej tego oskarżonego w całości, podnosząc zarzuty obrazy prawa materialnego, tj. art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, art. 299 § 1 k.k., obrazy prawa procesowego, tj. art. 424 § 1 pkt 1-2 oraz § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., art. 2 § 2 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 3 i 5 k.p.k. oraz rażącą surowość wymierzonych oskarżonemu jednostkowych kar pozbawienia wolności. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania;

- obrońcy oskarżonego R. L., którzy zaskarżyli ww. wyrok w części skazującej tego oskarżonego i podnieśli zarzuty obrazy prawa materialnego, tj. art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., art. 231 k.k. w zw. z art. 353¹ k.c.; art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.; obrazy prawa procesowego, tj. art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonego środka karnego zakazu wykonywania zawodu notariusza (apelacja adw. P. K.); błędu w ustaleniach faktycznych, naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, obrazy art. 41 § 1 k.k. (apelacja adw. A. P.). Podnosząc powyższe zarzuty obrońcy wnieśli o: zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i uniewinnienie oskarżonego (apelacja adw. P. K. i adw. A. P.), względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie (apelacja adw. P. K.);

- obrońca oskarżonego J. R., który zaskarżył ww. wyrok w zakresie, w jakim oskarżony J. R. został uznany winnym popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu i podniósł zarzuty obrazy prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego;

- obrońca K. C., który zaskarżył ww. wyrok w części skazującej oskarżonego i podniósł zarzuty obrazy prawa materialnego, tj. art. 282 k.k. i 191 § 2 k.k., poprzez błędne zastosowanie tych przepisów, art. 286 § 1 k.k., art. 299 § 1 k.k. 272 § 1 k.k. poprzez błędne zastosowanie tych przepisów, a w zakresie czynu zakwalifikowanego z art. 245 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. zarzut rażąco surowego wymiaru kary, która nie jest adekwatna do roli oskarżonego w tym przestępstwie i jego wpływu na świadka. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzutów z pkt. CXXI, CXXIII aktu oskarżenia oraz warunkowe zawieszenie wykonania kary orzeczonej w pkt. CXVII wyroku. Z ostrożności, na wypadek nieuwzględnienia powyższych zarzutów, podniósł zarzut rażąco surowego wymiaru kary łącznej i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe zawieszenie wykonania kary orzeczonej w pkt. CXVIII wyroku;
- obrońca M. R., która zaskarżyła ten wyrok w całości w stosunku do ww. oskarżonej, zarzucając mu obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., błędy w ustaleniach faktycznych oraz obrazę prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. Skarżąca domagała się uniewinnienia oskarżonej, ewentualnie z ostrożności, uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania;
- obrońca oskarżonego S. M., który zaskarżył wyrok w zakresie dotyczącym tego oskarżonego w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a z ostrożności procesowej rażąco niewspółmierność kary. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie S. M. od zarzutu z art. 258 § 1 k.k. oraz od zarzutu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k. Ewentualnie, wniósł o przypisanie oskarżonemu S. M. popełnienia występku z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 272 k.k. i odstąpienie od wymierzenia kary bądź orzeczenie jej w najniższym wymiarze przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary i warunkowe zawieszenie jej wykonania;
- prokurator, który zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o winie na niekorzyść oskarżonych R. L., K. C., J. R.; w części dotyczącej orzeczenia o winie i

karze na niekorzyść oskarżonych E. K., W. B., M. K., A. G., J. P., S. M., W. Ś.; w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonych M. G., W. K., R. K., W. K., M. R. oraz z ostrożności procesowej także: R. L., K. C., J. R.. W apelacji wskazano m.in., że „jak wynika z motywów pisemnych zaskarżonego wyroku (k. 574 - 577) Sąd orzekając w przedmiocie rozmiaru kary łącznej z uwagi na wskazane przez siebie okoliczności (czas popełnienia przestępstw, odstępy między nimi, związek przedmiotowo - podmiotowy między tymi czynami, w tym ilość i charakter dóbr prawnych naruszonych poszczególnymi przypisanymi oskarżonym występками) słusznie kierował się w przypadku większości z oskarżonych zasadą asperacji. W tej sytuacji dzieląc pogląd Sądu o zastosowaniu tej zasady przy orzekaniu wysokości kary łącznej i jednocześnie domagając się podwyższenia przypisanych poszczególnym oskarżonym kar jednostkowych (bądź środków karnych) w oparciu o argumenty przedstawione we wcześniejszej części apelacji koniecznym jest podwyższenie kary łącznej pozbawienia wolności wobec E. K. - do 11 lat i 6 miesięcy, W. B. do 10 lat, M. G. do 8 lat, M. K. do 8 lat, W. K. do 5 lat i 6 miesięcy, R. K. do 4 lat i 6 miesięcy, R. L. do 4 lat, J. P. do 3 lat i 6 miesięcy, S. M. do 3 lat i 6 miesięcy, W. Ś. do 3 lat i 6 miesięcy, K. C. do 5 lat, a także orzeczenie środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu notariusza na dłuższe okresy tj. w stosunku do M. K. na okres 8 lat, w stosunku do R. L. na okres 4 lat. Ta sama argumentacja dotyczy rozmiaru kary łącznej grzywny wymierzonej oskarżonemu M. G. Stąd wniosek skarżącego o podwyższenie wymierzonej temu oskarżonemu kary łącznej grzywny do 500 000 zł”.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli również pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych U. L. oraz L. B., L. B., A. K., R. A., spółki [...] sp. z o.o. w [...] oraz obrońca oskarżonego A. G.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, po rozpoznaniu ww. apelacji, wyrokiem z dnia 8 marca 2021 r. (sygn. akt II AKa 175/19):

1. odnośnie do oskarżonego E. K.:
 1. uchylił orzeczenie z ust. XXIV zaskarżonego wyroku;
2. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. z kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XIII wyeliminował przepis art. 157 § 2 k.k.;

2. z kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XV wyeliminował art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. a z podstawy skazania przepis art. 11 § 3 k.k.;
3. z opisu czynu przypisanego oskarżonemu E. K. w ust. XVIII wyeliminował sformułowanie „stanowiącym mienie znacznej wartości”, z kwalifikacji prawnej tego czynu wyeliminował art. 294 § 1 k.k., przyjął, iż podstawą skazania jest przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i wymierzoną oskarżonemu za ten czyn karę pozbawienia wolności obniżył do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy;
4. przyjął, iż zmiana opisu czynu zawarta w ust. XIX dotyczy czynu zarzucanego oskarżonemu w ust. XXXIII oraz określił, iż czyn ten trwał do dnia 16 lutego 2006 roku;
2. uchylił ust. XIV zaskarżonego wyroku i w zakresie czynów zarzucanych oskarżonemu E. K. w pkt XVI i XVII aktu oskarżenia sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania;
3. uchylił ust. XX wyroku w zakresie uniewinnienia od popełnienia czynu zarzucanego oskarżonemu E. K. w pkt XXXIX aktu oskarżenia i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie;
4. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
5. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego E. K. w miejsce kar pozbawienia wolności i grzywny wymierzonych zaskarżonym wyrokiem oraz w ust. 1 c niniejszego wyroku karę łączną 11 (jedenastu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 800.000 (osiemset tysięcy) złotych;
5. odnośnie do oskarżonego W. B.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. z określonego w ust. XXVI czasu popełnienia przez oskarżonego przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. wyeliminował okres od 12 lutego 2001 roku do 31 maja 2001 roku i od 11 września 2002 roku do 13 listopada 2002 roku;

2. z kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XXX wyeliminował przepis art. 282 k.k. i uzupełnił podstawę prawną wymiaru kary o art. 14 § 1 k.k.;
3. w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XXXVI kwotę 102.200,00 (sto dwa tysiące dwieście) złotych zastąpił kwotą 77.200 (siedemdziesiąt siedem tysięcy dwieście) złotych;
4. w ust. CXXXIII kwotę 102.200 (sto dwa tysiące dwieście) złotych zastąpił kwotą 77.200,00 (siedemdziesiąt siedem tysięcy dwieście) złotych;
5. karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w ust. XXXVIII podwyższył do lat 10 (dziesięciu);
6. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
7. odnośnie do oskarżonego M. G.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż karę łączną pozbawienia wolności wymierzoną oskarżonemu w ust. XLV podwyższył do 5 (pięciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy;
2. w pozostałej części przedmiotowy wyrok utrzymał w mocy;
3. odnośnie do oskarżonego M. K.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XLIX kwotę 102.200,00 (sto dwa tysiące dwieście) złotych zastąpił kwotą 77.200,00 (siedemdziesiąt siedem tysięcy dwieście) złotych, z kwalifikacji prawnej tego czynu wyeliminował przepis art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k., a z podstawy skazania art. 19 § 1 k.k.;
 2. z kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w ust. LIV wyeliminował art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. a z podstawy skazania przepis art. 19 § 1 k.k.;
 3. w ust. CXXXIII kwotę 102.200,00 (sto dwa tysiące dwieście) złotych zastąpił kwotą 77.200,00 (siedemdziesiąt siedem tysięcy dwieście) złotych;
 4. w ust. LVIII po słowach: „1 (jeden) rok i 6 (sześć) miesięcy” wpisał słowa: „pozbawienia wolności i na mocy art. 33 § 2 k.k. karę grzywny w wymiarze 30 (trzydzieści) stawek po 100 (sto) złotych każda”, wyeliminował słowa: „za

- każdy z powyższych czynów” i z końcowej części słowa „pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 30 stawek po 100 złotych”;
5. karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w ust. LXI podwyższył do 6 (sześciu) lat;
 6. uchylił ust. LVI zaskarżonego wyroku i w zakresie czynu zarzuconego oskarżonemu M. K. w pkt LXXII aktu oskarżenia przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie;
 7. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;
 8. odnośnie do oskarżonej W. K.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w ust. LXVII podwyższył do 4 (czterech) lat;
 2. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;
 3. odnośnie do oskarżonego R. K. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok;
 4. odnośnie do oskarżonego R. L.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. uchylił ust. LXXXIX o wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej;
 2. uchylił orzeczenia z ust. LXXXV i LXXXVIII;
 3. przyjął, iż czyny przypisane oskarżonemu w ust. LXXXIV, LXXXVI, LXXXVII, popełnione zostały w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, a więc w warunkach art. 91 § 1 k.k. i na podstawie art. 231 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. oraz na zasadzie art. 33 § 2 i 3 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu za te czyny karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności i karę 200 (dwieście) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu jednej stawki na 50 (pięćdziesiąt) złotych;
 4. na mocy art. 41 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego w związku z czynami opisanymi w ust. VII 1c niniejszego wyroku środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu notariusza na okres 2 (dwóch) lat;
 1. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;
 2. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego w miejsce kar pozbawienia wolności i grzywny wymierzonych w

ust. LXXXII i w ust. VII 1c niniejszego wyroku karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 260 (dwieście sześćdziesiąt) stawek dziennych przy ustaleniu stawki dziennej na 50 (pięćdziesiąt) złotych;

3. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. i art. 90 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych w ust. LXXXIII zaskarżonego wyroku i w ust. VII 1d niniejszego wyroku środków karnych orzekł wobec oskarżonego łączny wymiar środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu notariusza na okres 3 (trzech) lat;
4. odnośnie do oskarżonego J. P.:
 1. uchylił orzeczenie zawarte w ust. XCVI;
 2. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w ust. XCIII w miejsce słów: „w okresie od 1998 roku” wpisał: „w okresie od 2004 roku”;
 2. obniżył karę pozbawienia wolności wymierzoną oskarżonemu w ust. XCIII do 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
 3. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części;
 4. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego J. P. w miejsce kar jednostkowych orzeczonych w ust. XCV zaskarżonego wyroku i w ust. VIII 1b niniejszego wyroku karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;
5. odnośnie do oskarżonego S. M.:
 1. uchylił orzeczenie zawarte w ust. CI;
 2. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 - a. z opisu czynu przepisanego oskarżonemu w ust. XCIX zaskarżonego wyroku wyeliminował zwrot: „stanowiącym mienie znacznej wartości”, a z jego kwalifikacji prawnej wyeliminował art. 294 § 1 k.k. i za podstawę skazania przyjął przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., a karę pozbawienia wolności obniżył do 1 (jednego) roku;
 3. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;

4. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego S. M. w miejsce kar orzeczonych w ust. XCVIII zaskarżonego wyroku i w ust. IX pkt 1a niniejszego wyroku karę łączną 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;
 1. odnośnie do oskarżonego W. Ś.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. uchylił orzeczenie zawarte w ust. CXII wyroku;
 2. w ust. CVIII wyroku w miejsce słów: „od 1998 roku” wpisał: „od 2000 roku”, a karę pozbawienia wolności obniżył do 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;
 3. orzekając w ramach czynu przypisanego oskarżonemu w ust. CX uznał W. Ś. za winnego tego, że w dniu 8 maja 2001 roku w [...] działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się popełnianiem przestępstw polegających na dokonywaniu wymuszeń rozbójniczych, oszustw, lichwy, prowadzeniu działalności parabankowej, praniu brudnych pieniędzy, używaniu przemocy i grózb bezprawnych w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podżeganiu do składania fałszywych zeznań i używaniu grózb bezprawnych wobec świadków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił oskarżonemu M. K. pomocy do poświadczenia nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne w ten sposób, że podpisał poświadczające nieprawdę dokumenty w postaci aktu notarialnego z dnia 8 maja 2001 roku [...] - rozwiązania przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 30 kwietnia 2001 roku [...] zawartej przed notariuszem G. T. w Kancelarii Notarialnej w [...] pomiędzy J. S. i W. Ś., oraz aktu notarialnego z dnia 8 maja 2001 [...] - rozwiązania przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 30 kwietnia 2001 roku [...] zawartej przed notariuszem G. T. w Kancelarii Notarialnej w [...] pomiędzy R. Ś. noszącą wówczas nazwisko R. A.-K. i W. Ś. - będących w istocie potwierdzeniem spłaty pożyczek pieniężnych w kwotach po 60.000 złotych wraz z odsetkami udzielonych na lichwiarskich warunkach przez E. K. R. A.-K. i S. S., których zabezpieczeniem była nieruchomości w miejscowości [...] , czyn ten zakwalifikował jako występki z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 3

k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na mocy art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. oraz na mocy art. 33 § 2 i 3 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i karę 30 (trzydziestu) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych;

4. orzekając w ramach czynów przypisanych oskarżonemu w ust. CXI uznał W. Ś. za winnego tego, że:

- w okresie od 9 stycznia 2003 roku do 18 marca 2003 roku w [...] działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się popełnianiem przestępstw polegających na dokonywaniu wymuszeń rozbójniczych, oszustw, lichwy, prowadzeniu działalności parabankowej, praniu brudnych pieniędzy, używaniu przemocy i gróźb bezprawnych w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podżeganiu do składania fałszywych zeznań i używaniu gróźb bezprawnych wobec świadków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił oskarżonemu M. K. pomocy do poświadczenia nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne w ten sposób, że podpisał poświadczające nieprawdę dokumenty w postaci aktu notarialnego z dnia 9 marca 2003 roku [...] - przedwstępnej umowy sprzedaży za cenę w kwocie 200.000 USD nieruchomości - działek gruntu w [...], dla których Sąd Rejonowy w Krakowie Podgórze prowadzi księgę wieczystą [...] zawartej między D. S. i R. S. a W. Ś. będącą w istocie potwierdzeniem udzielenia i zabezpieczenia spłaty lichwiarskiej pożyczki udzielonej wymienionym przez E. K., oraz aktu notarialnego z dnia 18 marca 2003 roku [...] - oświadczenia D. S., R. S. i W. Ś. o rozwiązaniu wskazanej wyżej przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości będącego w istocie potwierdzeniem spłaty zaciągniętej pożyczki wraz z odsetkami, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

- w dniu 5 września 2005 roku w [...] działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się popełnianiem przestępstw polegających na dokonywaniu wymuszeń rozbójniczych, oszustw, lichwy, prowadzeniu działalności parabankowej, praniu brudnych pieniędzy, używaniu przemocy i gróźb bezprawnych w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podżeganiu do składania fałszywych zeznań i używaniu gróźb bezprawnych wobec świadków w celu osiągnięcia korzyści

majątkowej udzielił oskarżonemu M. K. pomocy do poświadczenia nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne w ten sposób, że podpisał poświadczający nieprawdę dokument w postaci aktu notarialnego z dnia 5 września 2005 roku [...] - rozwiązania przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości pomiędzy E. K. działającym w imieniu J. Z. a W. Ś., będącego w istocie przejęciem przez E. K. zobowiązań wynikających z przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości, czym wyczerpał znamiona występku z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za każdy z tych czynów na mocy art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz na mocy art. 33 § 2 i 3 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i karę 30 (trzydziestu) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych;

5. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;
6. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. biorąc za podstawę kary pozbawienia wolności i grzywny wymierzone oskarżonemu w ust. XI 1b, c i d niniejszego wyroku oraz karę pozbawienia wolności wymierzoną w ust. CVIII zaskarżonego wyroku orzekł wobec oskarżonego karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych;
7. odnośnie do oskarżonego K. C. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok;
8. odnośnie do oskarżonego J. R.:
 1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu J. R. w ust. CXXI wyeliminował zwrot: „stanowiącym mienie znacznej wartości”, a z jego podstawy prawnej art. 294 § 1 k.k. i za podstawę skazania oskarżonego przyjął przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., a karę pozbawienia wolności obniżył do 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy,
 2. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części;
 3. odnośnie do oskarżonej M. R.:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonej M. R. w ust. CXXIV wyeliminował zwrot: „stanowiącym mienie znacznej wartości”, a z jego podstawy prawnej art. 294 § 1 k.k. i za podstawę skazania oskarżonej przyjął przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i karę pozbawienia wolności obniżył do 8 (ośmiu) miesięcy,
2. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części.

Powyższy wyrok zawierał również rozstrzygnięcia dotyczące oskarżonych W. K. i K. P. oraz o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku kasacje wywiedli prokurator oraz obrońcy oskarżonych E. K. i W. K., J. P. i M. G., M. K., R. K., W. Ś., W. B..

Prokurator zaskarżył wyrok sądu odwoławczego „na niekorzyść oskarżonego M. K. w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie (pkt IV.3 wyroku Sądu II instancji) uniewinniający go od popełnienia przestępstwa zarzuconego mu w pkt. 87 (LXXXVII) aktu oskarżenia - pkt 59 (CIX) wyroku Sądu I instancji oraz na niekorzyść oskarżonego J. R. w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie (pkt XIII.2 wyroku Sądu II instancji) uniewinniający go od popełnienia przestępstwa zarzuconego mu w pkt. 127 (CXXVII) aktu oskarżenia - pkt 120 (CXX) wyroku Sądu I instancji, zarzucając mu rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na tym, iż Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyniku nierzetelnego rozpoznania środka odwoławczego nie poddał wszechstronnej i wnikliwej analizie zarzutów sformułowanych w apelacji prokuratora oraz nie ustosunkował się do nich w stopniu wystarczającym w szczególności pomijając potrzebę odniesienia się do zaprezentowanej w uzasadnieniu środka odwoławczego argumentacji wskazującej na istnienie szeregu obiektywnych okoliczności (obecność osoby postronnej przy sporządzeniu aktu notarialnego, przekazanie przez tą osobę, a nie nominalnego kontrahenta, zaliczki w kwocie 1 000 000 zł na zakup nieruchomości, przynależność tej osoby i oskarżonego notariusza do tej samej zorganizowanej grupy przestępczej) przemawiających za przypisaniem obu oskarżonym popełnienia zarzuconych im przestępstw w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie w zakresie uniewinnienia M. K. od popełnienia czynu z pkt 87 aktu oskarżenia, zaś J.

R. od popełnienia czynu z pkt. 127 aktu oskarżenia podczas, gdy prawidłowa respektująca zasady logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego, ocena dowodów i wynikających z nich okoliczności winna prowadzić do ustaleń, iż obaj oskarżeni dopuścili się popełnienia tych przestępstw”.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonych W. K. i E. K. zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w części, tj. w zakresie ust. I, V, XVI pkt 1 i 5, XVIII, zarzucając rażąco obrazę przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego, a to:

1. art. 41 § 1 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie, postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2020 r., sygn. akt II AKo 43/20, wniosku obrońców z dnia 31 marca 2020 r. o wyłączenie SSA X.Y. od orzekania w nin. sprawie, mimo istnienia podstaw do wyłączenia tej Sędzi od rozpoznania sprawy z uwagi na relacje towarzysko-koleżeńskie z oskarżonym A. G., co skutkowało wyłączeniem od rozpoznania sprawy tego oskarżonego postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2019 r., sygn. akt II AKo 121/19, a następnie wyłączeniem jego sprawy do odrębnego rozpoznania,
2. art. 434 § 1 pkt 3 k.p.k. poprzez orzeczenie na niekorzyść skazanych w postaci podwyższenia skazanej W. K. orzeczonej wobec niej kary łącznej pozbawienia wolności oraz wymierzenia skazanemu E. K. nowej, wyższej kary łącznej pozbawienia wolności pomimo braku podwyższenia kar jednostkowych i przy obniżeniu jednej z nich w stosunku do skazanego E. K., oraz przy braku podniesienia przez prokuratora w apelacji jakichkolwiek zarzutów dotyczących orzeczeń o karach łącznych i wnioskowania przez oskarżyciela publicznego o podwyższenie kar łącznych jedynie w konsekwencji zarzutów dotyczących rażącej niewspółmierności kar jednostkowych i wniosków o ich podwyższenie,
3. art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. i art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego w zakresie dotyczącym przypisania realizacji znamion podżegania skazanego M. K. do popełnienia przestępstwa z art. 271 § 3 k.k. i art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. lub przestępstwa z art. 271 § 3 k.k. w sytuacji, w której uznał Sąd odwoławczy, że biorący udział w zorganizowanej grupie

przestępczej nie realizują znamion „nakłaniania” innego członka tej grupy do wykonania czynności będących przejawem jego roli w grupie,

4. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez całkowity brak rozpoznania części zarzutów podniesionych w apelacji (ust. I: pkt 1 *in fine*; pkt 2; pkt 5; pkt 6 *in fine*; pkt 8; pkt 9; ust. II: pkt 1; pkt 2 tir. 5; pkt 2 tir. 15; pkt 3; ust. III), jak również niewłaściwe, ogólnikowe, lakoniczne, fragmentaryczne, niepełne odniesienie się do części zarzutów apelacji (ust. II pkt 2 tir. 1-2, 6-12, 14, 16),

5. art. 458 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez sprzeczną z regułami prawidłowego rozumowania i wskazaniemi doświadczenia życiowego ocenę dowodów przeprowadzonych przed Sądem II instancji oraz nieuwzględnienie okoliczności wynikających z tych dowodów w zakresie dotyczącym „legalnych” dochodów osiągniętych przez skazanego E. K. oraz pochodzenia środków przeznaczonych na zakup nieruchomości przy ul. [...] w [...], która to obraza mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Obrońca oskarżonych J. P. i M. G. zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w części, tj. w zakresie ust. III, VIII, XVI pkt 3 i 8, XVIII pkt 1-5, zarzucając mu rażącą obrazę przepisów postępowania, a to:

1. art. 41 § 1 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie, postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2020 r., sygn. akt II AKo 43/20, wniosku obrońców z dnia 31 marca 2020 r. o wyłączenie SSA X.Y. od orzekania w nin. sprawie, mimo istnienia podstaw do wyłączenia tej Sędzi od rozpoznania sprawy z uwagi na relacje towarzysko- koleżeńskie z oskarżonym A. G., co skutkowało wyłączeniem od rozpoznania sprawy tego oskarżonego postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2019 r., sygn. akt II AKo 121/19, a następnie wyłączeniem jego sprawy do odrębnego rozpoznania,

2. art. 434 § 1 pkt 3 k.p.k. poprzez orzeczenie na niekorzyść skazanego M. G. w postaci podwyższenia orzeczonej wobec niego kary łącznej pozbawienia wolności pomimo braku podwyższenia kar jednostkowych oraz przy braku podniesienia przez prokuratora w apelacji jakichkolwiek zarzutów dotyczących orzeczenia o karze

łącznej i wnioskowania przez oskarżyciela publicznego o podwyższenie kary łącznej jedynie w konsekwencji zarzutów dotyczących rażącej niewspółmierności kar jednostkowych i wniosków o ich podwyższenie,

3. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez całkowity brak rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy skazanego J. P., jak również niewłaściwe, ogólnikowe, lakoniczne, fragmentaryczne, niepełne odniesienie się do części zarzutów apelacji obrońcy skazanego M. G. (dotyczących przypisania temu skazanemu przestępstw z art. 171 ust. 1 PrBank oraz z art. 263 § 2 k.k.),

4. art. 458 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez sprzeczną z regułami prawidłowego rozumowania i wskazaniemi doświadczenia życiowego ocenę dowodów przeprowadzonych przed Sądem II instancji oraz nieuwzględnienie okoliczności wynikających z tych dowodów w zakresie dotyczącym „legalnych” dochodów osiągniętych przez skazanego E. K. oraz pochodzenia środków przeznaczonych na zakup nieruchomości przy ul. [...] w [...], która to obraza mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Obrońca oskarżonego M. K. zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w stosunku do tego oskarżonego w całości, zarzucając:

I. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez sąd II instancji uchybienia popełnionego przez sąd I instancji, polegającego na przyjęciu, że nie jest dopuszczalne zawarcie umowy przenoszącej własność nieruchomości jako zabezpieczenie umowy pożyczki w przypadku, gdy dłużnik nie wykonał zobowiązania, podczas gdy zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem katalog zabezpieczeń osobistych w obrocie prawnym jest otwarty, stąd przedwstępna umowa sprzedaży może stanowić zabezpieczenie wierzytelności wynikającej z innego stosunku prawnego łączącego strony, w tym umowy pożyczki (zob. m.in. wyrok SN z

dnia 16 lipca 2004 r., sygn. akt I CK 114/04 i wyrok SN z dnia 12 października 2011 r., sygn. akt II CSK 690/10);

2. art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na przyjęciu, że umowa cywilnoprawna stanowi dokument w rozumieniu art. 271 § 1 k.k., a notariusz jest jego wystawcą, podczas gdy stanowisko to jest błędne i sprzeczne z jednolitym stanowiskiem doktryny;
3. art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na przyjęciu, że przedwstępna umowa sprzedaży nieruchomości była umową pozorną oraz była zawierana w celu ukrycia umowy pożyczki, podczas gdy strony przedwstępnej umowy sprzedaży miały wolę wywołania skutków prawnych w niej przewidzianych, co służyć miało zabezpieczeniu wierzytelności z umowy pożyczki, która została zawarta w sposób ważny i wiążący strony, a nie jej ukryciu;
4. art. 108 k.c. w zw. z art. 81 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na przyjęciu, że notariusz winien odmówić sporządzenia pełnomocnictwa upoważniającego pełnomocnika do występowania jako druga strona czynności prawnej, podczas gdy taka konstrukcja pełnomocnictwa jest, w świetle jednoznacznej treści art. 108 k.c., oczywiście zgodna z prawem, a zatem brak było podstaw do odmowy dokonania czynności notarialnej;
5. art. 1 § 1, art. 81 oraz art. 91 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na przyjęciu, że sprzeczność z prawem czynności notarialnych polega na tym, iż kolidowały one z wolą stron, oraz że umowy zawierane przed notariuszem były niezgodne z zasadami współżycia społecznego, podczas gdy sprzeczność z prawem nie może polegać na kolidowaniu danej czynności z wolą stron, a sąd nie poczynił ustaleń mogących stanowić podstawę do twierdzenia o sprzeczności

przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości z zasadami współżycia społecznego;

6. art. 258 k.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na uznaniu M. K. za winnego tego, że brał udział w założonej i kierowanej przez E. K. zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw, w ten sposób, że akceptując cele grupy wykonywał zlecone i przyjęte w ramach tej grupy zadania i czynności umożliwiające realizację celów grupy, dla których została zorganizowana, podczas gdy w czynach oskarżonego opisanych w uzasadnieniu wyroku sądu I i II instancji brak jest znamion tego przestępstwa po stronie M. K.;

7. art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na uznaniu, iż działanie oskarżonego M. K. podyktowane było celem osiągnięcia korzyści majątkowej podczas gdy w czynach oskarżonego opisanych w uzasadnieniu wyroku SA i SO brak jest znamion tego przestępstwa;

8. art. 299 k.k. w zw. art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji uchybienia popełnionego przez sąd I instancji, polegającego na uznaniu M. K. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie LXXI aktu oskarżenia w tym zakresie, że działając jako funkcjonariusz publiczny nie dopełnił ciążących na nim obowiązków i sporządził dokumenty poświadczające nieprawdę, a to akty notarialne z dnia 1 października 2001 roku, na mocy których W. B. przeniósł za 40.000 złotych własność mieszkania na K. P., które to czynności miały zmierzać do udaremnienia stwierdzenia przestępczego pochodzenia i orzeczenia przepadku tego mienia, podczas gdy w czynach oskarżonego opisanych w uzasadnieniu wyroku SO brak jest znamion tego przestępstwa;

9. art. 286 k.k. w zw. art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji uchybienia popełnionego przez Sąd I instancji, polegającego na uznaniu M. K. za winnego popełnienia przestępstw oszustwa, opisanych w punktach: LXVIII, LXIX, LXXI aktu oskarżenia, do których miało dojść w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, za pomocą wprowadzenia w błąd, iż nieruchomości wskazywane w aktach notarialnych mają stanowić przedmiot

zabezpieczenia, podczas gdy w czynach oskarżonego opisanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak jest znamion tego przestępstwa;

10. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 49 § 1 k.p.k. w zw. art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia Sądu I instancji zawartego w pkt CXXX wyroku, w którym - w związku z uznaniem M. K. za winnego popełnienia czynu przypisanego mu w pkt LII wyroku - orzeczono m.in. od M. K. środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz wierzycieli solidarnych L. B. i L. B. w kwocie 6.847.702,00 (sześć milionów osiemset czterdzieści siedem tysięcy siedemset dwa), podczas gdy czyn przypisany w pkt LII wyroku - zgodnie z jego opisem - został popełniony na szkodę A. K., L. B. i R. A., a co za tym idzie orzeczenie obowiązku naprawienia szkody na rzecz L. B., która nie była pokrzywdzona czynem przypisanym osk. M. K., nie mogło mieć miejsca, zaś wysokość kwoty zasądzona przez Sąd tytułem naprawienia szkody została przyjęta w sposób dowolny i nieuzasadniony.

II. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 pkt 1-3 k.p.k. poprzez podwyższenie kary łącznej wymierzonej oskarżonemu M. K. z 4 do 6 lat pozbawienia wolności (pkt IV.1. lit. e wyroku Sądu Apelacyjnego), podczas gdy w przypadku wniesienia apelacji przez oskarżyciela publicznego, Sąd Odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego jedynie w sytuacji stwierdzenia uchybień podniesionych we wniesionym przez ten podmiot fachowy środek odwoławczym, a prokurator w apelacji nie podniósł zarzutów względem orzeczonej wobec osk. M. K. kary łącznej pozbawienia wolności, kontestując jedynie wymiar niektórych kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa (str. 16 i 17 apelacji prokuratora), które to zarzuty prokuratora (względem kar jednostkowych) nie zostały uwzględnione przez Sąd Apelacyjny;

2. art. 41 k.p.k. w zw. z art. 42 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie wniosku obrońców oskarżonych z dnia 31 marca 2020 r. o wyłączenie sędziego referenta w postępowaniu apelacyjnym, podczas gdy zaistniały okoliczności wywołujące uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności;

3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 423 § 1 i 2 i art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji dokonanej przez SO, niespełniającej wymogów procesowych, weryfikacji osobowych źródeł dowodowych w kontekście ich wiarygodności, przy równoczesnym pominięciu całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, jak również zaaprobowanie przez SA sporządzenia przez Sąd I instancji uzasadnienia z wyraźnym naruszeniem wymogu sprawozdawczości, w tym także poprzez skopiowanie do uzasadnienia wyroku SO fragmentów z uzasadnień wyroków wydanych w sprawach III K 295/08 oraz III K 293/11, nieprzedstawiającego w sposób należyty powodów, dla których Sąd Okręgowy uznał pewne fakty za udowodnione i dlaczego nie zostały uznane dowody przeciwne oskarżeniu oraz poprzez zaaprobowanie przez Sąd II instancji braku uzasadnienia przez Sąd I instancji w zakresie zarzutu nr LXXV aktu oskarżenia (pkt LVII) wyroku (występek z art. 231 § 2 k.k. oraz 271 § 3 k.k. w wątku dot. W. C.), a sąd odwoławczy był obowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym oraz wyjaśnić czym kierował się uznając je za niezasadne, co prowadzi do konkluzji, że rozstrzygnięcie Sądu II instancji i jego uzasadnienie nie spełnia ustawowych wymogów.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie (...) w części dot. M. K.”.

Obrońca oskarżonego R. K. zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w odniesieniu do tego oskarżonego w całości, zarzucając mu:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pobieżne rozpoznanie zarzutu apelacji sformułowanego w pkt. 1 apelacji (błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, iż oskarżony brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej) polegający na rozważeniu tego zarzutu w oderwaniu od takich faktów jak to:

- że oskarżony nie otrzymywał dodatkowego wynagrodzenia, gratyfikacji innej niż wynagrodzenie za pracę w kantorze w sytuacji, gdy wykonywał obowiązki pracownika kantoru;
- poczynienia domniemania, iż oskarżony musiał mieć wiedzę, iż działalność „kredytodawcza” kantoru jest działalnością przestępczą, co zdaniem Sądu

determinuje istnienie świadomości istnienia zorganizowanej grupy przestępczej, a także wolę bycia jej członkiem, w sytuacji gdy w powszechnym odczuciu pożyczanie innym ludzi środków finansowych nie jest przestępstwem;

- świadek R. na rozprawie z dnia 14.07.2010 r. wskazał, że to nie R. K. skierował do niego słowa, jak nie będzie płacił to przyjadą po niego do domu, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do ustalenia, iż oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 258 k.k.;

2. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę wiarygodności depozycji świadka R. i oparcie argumentacji oddalającej zarzut nr 1 apelacji na depozycjach świadka R., bez wzięcia pod uwagę przy ich ocenie faktu, iż świadek R. był 3 - krotnie skazany za składanie fałszywych zeznań oraz tego, iż świadek ten odwoływał swoje zeznania, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do ustalenia, iż oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 258 k.k.;

3. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wyroku (art. 438 pkt. 1a k.p.k.) tj. art. 258 k.k. polegające na odniesieniu się przy badaniu czy oskarżony należał do zorganizowanej grupy przestępczej do faktów niebędących znamionami czynu z art. 258 k.k. takich jak:

- wiedza oskarżonego, do którego sejfów należy chować pieniądze z działalności kantoru, a do którego sejfów z działalności „kredytowej”;

- to, że oskarżony wypłacał innym pracownikom kantoru pensje w sytuacji, gdy oskarżony był kierownikiem kantoru;

4. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pobieżne rozważenie zarzutu z pkt. 2 apelacji (błąd w ustaleniach faktycznych dotyczących art. 171 ust. 1 ustawy prawo bankowe) polegające na pominięciu w rozpoznaniu zarzutu faktu, iż oskarżony nie przyjmował wpłat we własnym imieniu, a której to okoliczności Sąd Apelacyjny nie zauważył rozpoznając zarzut środka odwoławczego, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku gdyż doprowadziło do ustalenia, iż oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy prawo bankowe i art. 258 k.k.;

5. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pobieżne rozważenie zarzutu z pkt.

3 apelacji (błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący czynu z art. 299 k.k.) polegające na nieodniesieniu się do argumentacji obrońcy wskazującej na fakt, że w toku postępowania nie udowodniono, że osk. K. nie dysponował w 2003 r. „legalnymi” środkami w wysokości 553.000,00 zł, a jedynie na powtórzeniu domniemania, że R. K. miał wiedzę, że środki te pochodzą z przestępstwa w sytuacji gdy w całości legalna działalność kantoru generowała zyski pozwalające na twierdzenie, iż K. dysponował legalnymi środkami finansowymi, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do ustalenia, iż oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 299 k.k.;

6. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 6, art. 3 ust. 1, art. 6 ustawy o opłatach w sprawach karnych poprzez brak zmiany postanowienia w zakresie kosztów sądowych zasądzonych przez Sąd Okręgowy w nadmiernej wysokości w sytuacji, gdy Sąd Odwoławczy rozpoznaje apelację w granicach zaskarżenia, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść orzeczenia”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego W. Ś. zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w części dotyczącej tego oskarżonego w całości, zarzucając mu:

1. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pobieżne rozpoznanie zarzutów apelacji sformułowanych w pkt. 2 lit. a, d, e, f apelacji, a które to uchybienie miało wpływ na treść wyroku, a polegające na:

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. a:

nierozpoznaniu zarzutu naruszenia prawa materialnego tj. art. 353¹ k.c., który odnosił się do przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że „umowa przedwstępna nie może być traktowana jako instrument zabezpieczenia zobowiązania wynikający z innego stosunku prawnego” (str. 448 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego), a także, że umowa sprzedaży nieruchomości zawarta dla zabezpieczenia wynikającego z innego stosunku prawnego może być uznana za nieważną, gdy kwota wartości

zabezpieczenia przewyższa kwotę pożyczki, występuje nierówność kontraktowa stron (str. 453 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Nierozpoznanie istoty zarzutu polegało na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, że zawarte umowy sprzedaży nie przedstawiały zgodnych woli stron w sytuacji, gdy zarzut apelacyjny odnosił się do twierdzeń Sądu Okręgowego odnoszących się do wykładni art. 353¹ k.c. a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do uznania, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 k.k.,

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. b:

pobieżne odniesienie się do zarzutu naruszenia prawa materialnego tj. art. 271 § 1 i 3 k.k. polegające na rozważaniach w zakresie ustaleń faktycznych, a nie prawnych, a które to uchybienie miało wpływ na treść wyroku; nieodniesienie się do kwestii czy umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości może stanowić zabezpieczenie umowy pożyczki, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do uznania, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 k.k.,

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. c:

pobieżne rozpoznanie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych dotyczących popełnienia czynu pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 k.k. przejawiający się zmianą kwalifikacji czynu w sytuacji, gdy zarzut odnosił się do tego, iż sporządzenie przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości mogą być sposobem zabezpieczenia umowy pożyczek, podczas gdy Sąd Apelacyjny rozpoznał go w kontekście podlegania członków zorganizowanej grupy przestępczej oraz niewzięcie pod uwagę faktu, iż „pokrzywdzeni” czyli osoby stawające do aktów notarialnych nie byli jak chce osobami biednymi, ale osobami dobrze sytuowanymi, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku,

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. d:

pobieżne jedynie rozpoznanie zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. przy ocenie wyjaśnień W. Ś. przejawiające się twierdzeniem Sądu Apelacyjnego, iż nie dał wiary depozycjom oskarżonego w zakresie w jakim stawanie do aktów notarialnych miało być obowiązkiem służbowym oskarżonego w sytuacji, gdy obrona tak nie twierdziła, a jedynie wskazywała na nieformalny obowiązek wynikający z obawy przed utratą

pracy, nadto, obrona powoływała się na zeznania oskarżonego tłumaczące ten fakt: na prośbę oskarżonego K. stawał do aktów notarialnych w postaci przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości..., nie chciał stracić pracy w kantorze, stąd zgadzał się na prośby oskarżonego K....., E. K. nie ujawniał mu szczegółów relacji finansowych łączących go z jego kontrahentami, a które to depozycje oskarżonego zostały uznane za wiarygodne w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Krakowie sygn. akt: III K 293/11, a które to orzeczenie zostało utrzymane w mocy przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie oraz przed Sądem Najwyższym (w tym zakresie); a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do uznania, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 k.k.,

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. e:

pobieżne jedynie rozpoznanie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych dotyczących rzekomego udziału oskarżonego w zorganizowanej grupie przestępczej polegające na braku odniesienia się do:

- faktu, że W. Ś. nie partycypował w ewentualnych dochodach mających zdaniem Sądu wynikać z przestępczego charakteru działań grupy,

- otrzymywał on jedynie wynagrodzenie za pracę w kantorze i premie, których wysokość nieznacznie jedynie przekraczała kwotę minimalnego w tym czasie wynagrodzenia,

- faktu, że W. Ś. w 2004 r., a więc przed rozpoczęciem niniejszej sprawy, został zwolniony z pracy w kantorze i nie miał więcej kontaktu z innymi oskarżonymi, co świadczy, że nie uczestniczył w zorganizowanej grupie przestępczej,

a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do uznania, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa pomocnictwa do przestępstwa z art. 258 k.k.,

- dot. zarzutu z pkt. 2 lit. f:

pobieżne jedynie rozpoznanie zarzutu rażącej niewspółmierności kary polegające na nieodniesieniu się do zachowania oskarżonego po całym zdarzeniu, absolutnego braku kontaktu W. Ś. z innymi oskarżonymi, nienaganne życie oskarżonego po zdarzeniu przejawiające się brakiem popełnienia przestępstw czy wykroczeń (zachowanie oskarżonego po zdarzeniu);

2. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 353¹ k.c. polegające na uznaniu:

- iż fakt, że pożyczkobiorcy w niniejszych sprawach mieli słabszą pozycję niż pożyczkodawca uzasadnia twierdzenie, że umowy sprzedaży nieruchomości (zawarte w celu zabezpieczenia pożyczek) nie przedstawiały zgodnej woli stron, a która to rzecz musiała zostać wychwycona przez notariuszy w sytuacji, gdy z materiału dowodowego wynika, że notariusze nie znali treści umów pożyczek (nie wiedzieli, że mogą mieć charakter lichwiarski), a jedynie dokonywali zabezpieczenia pożyczonej kwoty, co sprawia, że brak równowagi stron nie może prowadzić do twierdzenia, iż umowy sprzedaży nieruchomości (zawarte jako zabezpieczenie) są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a które to uchybienie miało wpływ na treść wyroku, gdyż doprowadziło do uznania, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 k.k.,

- że sytuacja, gdy jedna ze stron umowy zabezpieczającej pożyczkę ma słabszą pozycję prowadzi do naruszenia art. 353¹ k.c., gdyż brak jest równowagi stron, podczas gdy ww. przepis dopuszcza nierównowagę stron przy zawieraniu umów zobowiązaniowych, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż Sąd Apelacyjny przyjął wbrew orzecznictwu Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, iż nie jest możliwe dokonanie zabezpieczenia pożyczki poprzez zawarcie umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości;

3. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 271 § 1 i 3 k.k. poprzez uznanie, iż zawarcie umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości w celu zabezpieczenia nieruchomości stanowi wypełnienie znamion poświadczenia nieprawdy przez notariusza, w sytuacji gdy jest to czynność, zgodnie z orzecznictwem Sądów cywilnych, dopuszczalna i zgodna z prawem, a które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, gdyż oskarżony W. Ś. został uznany winnym pomocnictwa do popełnienia tego czynu.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego W. B. – adw. P. J., zaskarżył wyrok sądu odwoławczego, w stosunku do tego oskarżonego w całości, zarzucając mu rażące naruszenie

przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji RP w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 EKPCz w zw. z art. 2 protokołu 7 do EKPCz mające wpływ na treść wyroku Sądu II instancji, polegające na nierozpoznaniu zarzutów apelacji obrońców lub nienależytym ich rozpoznaniu, a w konsekwencji niewskazanie lub niewystarczające wskazanie powodów, dla których apelacje uznane zostały za niezasadne, a także bezpodstawne zaakceptowanie wadliwej oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy w Krakowie, co doprowadziło do zaakceptowania wniosku, iż skazany W. B. dopuścił się przypisanych mu wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie czynów (...).

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym, ewentualnie o uchylenie również wyroku pierwszoinstancyjnego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Obrońcy oskarżonego W. B. – adw. J. L. i M. M. - zaskarżyli wyrok sądu odwoławczego w stosunku do tego oskarżonego w całości, zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, a to:

1. art. 41 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia przez sędziego sądu odwoławczego, który winien podlegać wyłączeniu od orzekania z powodu powiązań osobistych z osobą o statusie oskarżonego, w sprawie w której wniesiono apelację, a to z A. G., które to naruszenie mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku z powodu istnienia istotnych wątpliwości co do bezstronności członka składu orzekającego,
2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez pominięcie przy wyrokowaniu dowodów z dokumentów urzędowych dopuszczonych i przeprowadzonych w postępowaniu odwoławczym, a wskazujących na rzeczywistą wartość nieruchomości objętej umową zawartą pomiędzy T. H., a W. B., całkowicie odmienną od przyjętej przez sąd I - szej instancji, a ustaloną wyłącznie na podstawie oświadczenia pokrzywdzonej, które to naruszenie mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, w tym w szczególności na wynik kontroli

- odwoławczej zarzutów związanych z oceną wiarygodności zeznań składanych przez T. H. i prawnokarną ocenę zachowania oskarżonego,
3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. w zw. z art. 368 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 381 k.p.k. w zw. z art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez nierozstrzygnięcie w postępowaniu odwoławczym wniosków dowodowych sformułowanych przez obrońców oskarżonego W. B. w apelacji oraz dalszych pismach procesowych stanowiących uzupełnienie apelacji, które to naruszenie mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, prowadząc do dokonania kontroli instancyjnej na podstawie niepełnego materiału dowodowego, naruszając tym samym przysługujące oskarżonemu prawo do obrony i sprawiedliwego procesu;
 4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na całkowitym braku rozważenia przez Sąd odwoławczy 25 zarzutów podniesionych w apelacjach obrońców oskarżonego W. B. od wyroku Sądu I-szej instancji, a także braku merytorycznego rozpoznania kolejnych 39 zarzutów podniesionych w apelacjach tego oskarżonego, jak również ograniczenie się przy ich rozpatrywaniu do stwierdzenia oczywistej zasadności rozstrzygnięcia sądu I-szej instancji, bez wskazania jakichkolwiek argumentów przemawiających za ich rzeczywistą prawidłowością, które to uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku sądu II-giej instancji, z uwagi na brak spełnienia przez sąd odwoławczy minimalnych standardów kontroli instancyjnej.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wnieśli o uchylenie zapadłego orzeczenia II- giej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Krakowie.

W odpowiedzi na kasacje obrońców prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

W odpowiedziach na kasację prokuratora, obrońca oskarżonego M. K. i J. R. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje obrońców, z przyczyn wskazanych poniżej i w zakresie opisanym w punkcie II wyroku Sądu Najwyższego, okazały się zasadne i musiały skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania. Organ *ad quem* dopuścił się bowiem szeregu rażących uchybień, w tym przede wszystkim nie sprostał wymaganiom kontrolnym wynikającym z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. W związku z mnogością zarzutów kasacyjnych oraz faktem, że do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia wystarczyło stwierdzenie trafności już kilku z nich (omówionych poniżej), Sąd Najwyższy pozostałe zarzuty, na mocy art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., pozostawił poza zakresem swojego rozpoznania uznając, że na obecnym etapie postępowania ich rozpoznawanie byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe.

Stosownie do treści art. 535 § 3 k.p.k. Sąd Najwyższy nie sporządził pisemnego uzasadniania co do punktu I wydanego w dniu 20 grudnia 2023 r. wyroku, na mocy którego oddalono jako oczywiście bezzasadne: kasację prokuratora, a także kasację obrońcy skazanego E. K. w zakresie dotyczącym utrzymania przez sąd odwoławczy w mocy rozstrzygnięcia zawartego w punkcie XXIII części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji. Wydatkami wywołanymi kasacją prokuratora obciążono w tej części Skarb Państwa, a wydatkami wywołanymi powyższą kasacją obrońcy - skazanego.

Przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań natury merytorycznej, odnoszących się do zarzutów, które miały kluczowe znaczenie dla uchylenia zaskarżonego wyroku, kilka uwag należy poświęcić regulacji art. 435 k.p.k., która w przedmiotowej sprawie miała bardzo istotne znaczenie. Z uwagi bowiem na zasadniczo tożsamy charakter czynów przypisanych oskarżonym E. K., W. B., M. G., M. K., W. K., R. K., J. P., W. Ś., R. L., S. M., J. R., M. R., K. C. w wyroku sądu pierwszej instancji (oczywiście w różnych konfiguracjach), uchybienia eksponowane w zwyczajnych i nadzwyczajnych środkach zaskarżenia (art. 536 k.p.k.), wywiedzionych przez obrońców poszczególnych oskarżonych, musiały być rozważane pod kątem tego, czy nie wyznaczyły one również treści rozstrzygnięcia zapadłego przeciwko innemu z ww. oskarżonych. Pamiętać przy tym należy, że użyte na gruncie art. 435 k.p.k. sformułowanie „choćby nie wnieśli środka odwoławczego”

odnosi się zarówno do współoskarżonych, którzy środka nie wniesli, jak i do tych, którzy ów środek cofnęli lub z nim nie wystąpili, gdyż im nie przysługiwał, a także do tych przypadków, w których wniesiony przez współoskarżonych środek zaskarżenia, w granicach podniesionych przez nich zarzutów, okazał się bezzasadny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2001 r., II KKN 18/99). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego nie objęło swym zakresem oskarżonych W. K. i K. P., a to z uwagi na fakt, że ww. nie zaskarżyli wyroku sądu I instancji, a sąd odwoławczy nie zmienił wyroku na ich niekorzyść. W doktrynie trafnie podkreśla się, że „nie jest możliwe stosowanie art. 435 k.p.k. w postępowaniu kasacyjnym wobec tych skazanych, którzy nie zaskarżyli wydanego w pierwszej instancji wyroku i utracili przez to (z wyłączeniem sytuacji z art. 520 § 2 i 3 k.p.k.) możliwość wniesienia kasacji” (J. Matras [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, red. K. Dudka, Warszawa 2023, komentarz do art. 536, teza 5).

Analizę uchybień, których dopuścił się sąd odwoławczy, a które miały kluczowe znaczenie dla wzruszenia zaskarżonego orzeczenia, należy rozpocząć od omówienia naruszenia, które dotyczyło li tylko postępowania apelacyjnego i nie miało związku z uchybieniami zaistniałymi przed sądem *meriti*. Trafny okazał się bowiem zarzut rażącej obrazę art. 41 k.p.k. dotyczący niewyłączenia od udziału w sprawie SSA X.Y..

Na wstępie należy przypomnieć, że w orzecznictwie podkreśla się, iż bliskie relacje łączące sędziego ze świadkiem (a za takowe uważa się m.in. relacje towarzyskie), uzasadniają wyłączenie sędziego od udziału w sprawie. Zasadnie wskazuje się, że w tego rodzaju przypadkach zarówno strony, jak i zewnątrzni obserwatorzy procesu mogą powziąć uzasadnione wątpliwości co do tego, czy na decyzje podejmowane przez sędziego w toku postępowania nie wpłynęły zależności wynikające z tych relacji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2020 r., IV KO 127/20 oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 czerwca 2016 r., II AKo 58/16). Na ocenę wiarygodności depozycji procesowych osób wpływa jednak bardzo istotnie to, jak daną osobę postrzega się „w ogólności” (tj. co do cech jej charakteru i osobowości), a bez wątpienia pozostawanie z daną osobą w relacjach towarzyskich umożliwia wyrobienie sobie poglądu w tej sferze.

Należy przy tym podkreślić, że sąd rozpoznający wniosek obrońców oskarżonych o wyłączenie SSA X.Y. nie zanegował faktu istnienia pomiędzy ww. a A. G. bliskich relacji. Stwierdził jedynie, że ze względu na treść depozycji procesowych A. G., które nie mają charakteru obciążającego w stosunku do pozostałych współoskarżonych i w konsekwencji są irrelewantne dla przypisania im odpowiedzialności za czyny zarzucane aktem oskarżenia, nie istnieją podstawy by twierdzić, że udział w rozpoznaniu niniejszej sprawy przez SSA X.Y. wywoła uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności. Powyższa konstatacja była jednak błędna. Z uzasadnienia wyroku tak sądu pierwszej, jak i drugiej instancji wynika, że wyjaśnienia A. G. były ważnym środkiem dowodowym i miały bardzo istotne znaczenie dla przypisania oskarżonym odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz udziału w zorganizowanej grupy przestępczej, a w konsekwencji także i popełnienia przestępstw w ramach tej grupy (s. 10, 12, 55 - 56 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji oraz s. 30, 118 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Uchybienie, którego dopuścił się Sąd Apelacyjny przy rozpoznawaniu wniosku obrońców o wyłączenie SSA X.Y., które znalazło swój wyraz w postanowieniu z dnia 29 kwietnia 2020 r., w sprawie II AKo 43/20, miało przy tym bez wątpienia charakter wtórny w stosunku do wadliwości proceduralnych zaistniałych na wcześniejszym etapie postępowania, tj. wówczas, gdy rozpoznawane było żądanie SSA X.Y. wyłączenia jej od udziału w sprawie. Najpierw bowiem Sąd Apelacyjny w Krakowie wydał niejasne w swej treści postanowienie z dnia 28 sierpnia 2019 r., sygn. akt II AKo 121/19, którego sentencja wskazywała na wyłączenie SSA X.Y. „od udziału w sprawie oskarżonego A. G. toczącej się pod sygn. akt II AKa 175/19” – k. 3226, a z uzasadnienia postanowienia wynikało, że ww. sędzia została wyłączona od udziału w rozpoznaniu całej sprawy toczącej się pod sygn. akt II AKa 175/19 (tj. bez ograniczenia podmiotowego) – k. 3226 v. Następnie, postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2019 r., sygn. akt II AKa 175/19, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyłączył sprawę A. G. do odrębnego postępowania wskazując, że w związku z wyłączeniem SSA X.Y. od „udziału w sprawie oskarżonego A. G. celowe jest odrębne rozpoznanie sprawy A. G., a nie wyłączanie SSA X.Y. od rozpoznania całości sprawy II AKa 175/19 i losowanie w jej miejsce innego sędziego sprawozdawcy” (k. 3231). Nic nie wskazuje przy tym na to,

by wydanie tych postanowień poprzedziła refleksja na temat tego, czy okoliczności wywołujące uzasadnioną wątpliwość co bezstronności SSA X.Y. w sprawie II AKa 175/19, po wyłączeniu sprawy A. G. do odrębnego rozpoznania, ulegną dezaktualizacji.

Niewątpliwie zatem w toku postępowania apelacyjnego doszło do rażącego naruszenia art. 41 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w zakresie, w jakim dotyczy ono przypisania oskarżonym przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, udziału w zorganizowanej grupie przestępczej (w przypadku E. K. założenia i kierowania zorganizowaną grupą przestępczą) i popełniania przestępstw w ramach tej grupy.

W tej sytuacji jedynie uzupełniająco należy zauważyć, że sąd odwoławczy wadliwie rozpoznał zarzuty podniesione w apelacjach obrońców W. B., dotyczące przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Odnosząc się do tych zarzutów organ *ad quem* skonstatował jedynie, że „nie znalazł również podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji obrońców W. B. kierowanych odnośnie przypisanego oskarżonemu przestępstwa z art. 171 ust 1 ustawy Prawo bankowe. Sąd Odwoławczy w ustaleniu winy oskarżonego co do tego czynu dokonanego przez Sąd pierwszej instancji nie dopatrył się błędu. Bezspornym jest bowiem w świetle zebranych w sprawie dowodów, iż działalność polegająca na gromadzeniu środków pieniężnych osób fizycznych oskarżony K. rozpoczął w okresie, gdy W. B. bardzo często bywał w kantorze [...], wiedział więc o tym zakresie działalności E. K. Materiał dowodowy zebrany w sprawie wskazuje również na aktywny udział W. B. w udzielaniu pożyczek na lichwiarski procent, w podpisywaniu umów notarialnych, czy też wymuszaniu spłat pożyczek, odsetek i dalszych kwot przy pomocy gróźb lub pobić. Częsta obecność W. B. w kantorze świadczy niewątpliwie o tym, że miał on świadomość, iż z legalnej działalności kantoru niemożliwym było zgromadzenie kwot pozwalających na udzielanie niejednokrotnie wysokich pożyczek, stąd przyjąć należy, iż W. B. miał świadomość gromadzenia pieniędzy osób fizycznych celem udzielania pożyczek i w działalności tej brał udział” (s. 119 – 120 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego).

Taki wywód należy uznać za absolutnie niewystarczający, mając na uwadze fakt, że obrońcy W. B. w powyższym zakresie zarzucali sądowi pierwszej instancji m.in.:

- »naruszenie prawa procesowego art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i poczynienie ustaleń faktycznych niewynikających ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a to (...) ustalenie, że środki pieniężne innych osób fizycznych przyjęte przez E. K. na zasadzie lokat były gromadzone w celu udzielania pożyczek innym osobom, pomimo jednoczesnego ustalenia, że oskarżeni dysponowali znacznym udziałem środków własnych umożliwiającym im udzielanie pożyczek pieniężnych i braku ustalenia czy kwoty przyjętych „lokat” odpowiadały pod względem czasu ich przyjęcia, jak i ich wartości kwotom udzielonych pożyczek, co skutkowało bezpodstawnym przyjęciem, że oskarżony W. B. dopuścił się czynu z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe» (zarzut 5 apelacji wywiedzionej przez adw. E. Z. Kamińską),

- »obrazę prawa materialnego art. 171 ust 1 ustawy prawo bankowe poprzez jego błędną wykładnię i w rezultacie niewłaściwe zastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego polegające na przypisaniu oskarżonemu W. B. realizacji przestępstwa polegającego na współdziałaniu w gromadzeniu bez zezwolenia środków pieniężnych innych osób fizycznych w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem, wskazując, iż działanie tego oskarżonego miało dotyczyć współdziałania i współdecydowania przy udzielaniu pożyczek, podczas gdy zgodnie z prawidłową wykładnią art. 171 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, przestępstwo to należy do przestępstw formalnych abstrakcyjnego narażenia na niebezpieczeństwo i jest zrealizowane w chwili „przyjęcia środków w celu obciążenia ich ryzykiem, zaś sam fakt ziszczenia się skutku w postaci „udzielenia pożyczki” jest irrelevantny dla realizacji znamion w/w normy prawnej, a co za tym idzie ustalone przez Sąd I instancji działania W. B. związane z udzielaniem pożyczek nie realizowały znamion normy art. 171 ust. 1 prawa bankowego» (zarzut 7 apelacji wywiedzionej przez adw. E. Z. K.).

Lakonicznych wywodów sądu odwoławczego w powyższym obszarze nie może przy tym usprawiedliwiać fakt, że sąd ten odnosił się do kwestii wykładni ww. przepisu również w wywodach poświęconych apelacji obrońcy E. K. i W. K. W tym przypadku bowiem organ *ad quem* rozważania prowadził w istocie wyłącznie w obszarze „trwałości” przestępstwa, w kontekście czasu jego popełnienia (co zresztą i na płaszczyźnie tego zarzutu było niewystarczające).

Rozwijając ten wątek należy wskazać, że w orzecznictwie podkreśla się, iż „przepis art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe ma na celu ochronę środków finansowych udzielanych pod tytułem zwrotnym przed nieformalną działalnością bankową lub parabankową, związaną z obciążaniem środków uzyskiwanych od klientów ryzykiem. Taka działalność wymaga bowiem dla ochrony środków finansowych osób je deponujących specjalistycznej wiedzy, organizacji i odpowiedniego kapitału. W związku z czym jest działalnością reglamentowaną. Dla wyczerpania znamion omawianego czynu zabronionego konieczne jest prowadzenie bez zezwolenia działalności polegającej na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób. Sprawca takiego czynu musi więc podejmować cykliczne działania związane z przyjmowaniem od innych osób środków pieniężnych z zamiarem wykorzystania ich dla udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób. Nie wystarczy tu działanie pojedyncze lub nawet okazjonalne, ponieważ sprawca musi w **omawianym zakresie prowadzić działalność, która co prawda ma charakter nielegalny, ale musi być zbliżona do działalności bankowej lub parabankowej** (podkreślenie SN). Istotne jest, aby sprawca działał w sposób celowy, a więc z zamiarem bezpośrednim kierunkowym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 grudnia 2021 r., II AKa 234/21). Podobny pogląd wyrażany jest również w doktrynie, gdzie zauważa się, że »prawidłowa wykładnia art. 171 ust. 1 ustawy z 1997 r. Prawo bankowe powinna (...) uwzględniać regulację unijną, a taka wykładnia ewidentnie zawęży i uszczegóławia zbyt szeroki (i niedookreślony) zakres granic strony przedmiotowej tego przestępstwa. Przede wszystkim chodzi o uwzględnienie w wykładni art. 171 ust. 1 ustawy z 1997 r. Prawo bankowe tego, że przestępstwo **to dotyczy przyjmowania depozytów (środków pod tytułem zwrotnym) od „ludności” w ramach działalności podobnej skalą i zasięgiem do działalności jaką prowadzą instytucje kredytowe**« (podkreślenie SN) - zob. W. Srokosz, *Reglamentacja świadczenia usług finansowych*, Monitor Prawa Bankowego 2019, nr 3, s. 92-108. W powyższym kontekście podkreśla się również, że „nie można uznać, że oskarżony prowadził działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych osób fizycznych, skoro zdobył te środki nielegalnie, w drodze kolejnych oszustw. Nie o taką działalność chodzi w art. 171 ust. 1 Prawa bankowego z 1997 r” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26

kwietnia 2017 r., II AKa 31/17). Już tylko z tych poglądów prezentowanych w judykaturze i doktrynie jednoznacznie wynika, że do przypisania ww. przestępstwa konieczne jest ustalenie, że określona osoba prowadzi działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób i czyni to w skali podobnej do działalności banku, a nadto, że ww. środki pozyskuje w ww. celu. Gromadzenie tych środków w innych celach nie podlega bowiem penalizacji na podstawie wskazanego przepisu Prawa bankowego. Podobnie udzielanie pożyczek z innych środków (nawet pozyskanych z przestępstwa) nie wyczerpuje znamion tego występk. Zwrócenie uwagi na powyższe kwestie było konieczne ze względu na fakt, że sąd odwoławczy nie dostrzegł – mimo, że w świetle zarzutów podniesionych w apelacjach powinien dostrzec - iż z uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji nie sposób wyczytać, że prowadzona przez oskarżonych działalność, uznana za odpowiadającą znamionom ujętym w art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, swym zakresem odpowiadała działalności bankowej. Z wywodów sądu pierwszej instancji wynika bowiem, że w zasobach kantoru środki ulokowało zaledwie kilkanaście osób (12 osób wymienionych na s. 50 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, a ponadto dwie, niewymienione wcześniej osoby, wskazane w wywodach zawartych na s. 58 – 59 uzasadnienia tego orzeczenia), a pamiętać należy, że z opisu przypisanego oskarżonym czynu wynikało, iż działalność parabankowa trwała od 1998 r. do 26 października 2006 r. Jeśli w czasie 8 lat oskarżony E. K. i osoby z nim współdziałające przyjęły środki pieniężne tylko od kilkunastu podmiotów (i to nawet w celu wskazanym w powołanej wyżej regulacji) to taka skala owego procederu nie spełniałaby kryteriów prowadzenia działalności, o której mowa w art. 171 ust. 1 prawa bankowego. Ponadto organ *a quo* nie poczynił stanowczych i precyzyjnych ustaleń w zakresie częstotliwości przekazywania przez te podmioty ww. środków. Sam sąd pierwszej instancji przyznał, że „w wyniku przeprowadzonego śledztwa zdołano ustalić jedynie niewielką ilość osób, które dokonały takich lokat lub pożyczki w kantorze pieniądze” (s. 49 uzasadnienia wyroku tego sądu). Najistotniejsze jednak jest, że ani z uzasadnienia wyroku sądu

pierwszej instancji ani z pisemnych motywów wyroku sądu odwoławczego nie wynika na jakiej podstawie przyjęto, że ww. środki oskarżony E. K. i osoby z nim współdziałające gromadziły w celu udzielania pożyczek. Nie wynika to bowiem z samego faktu udzielania pożyczek. Oskarżony E. K. uzyskiwał wszak dochody nie tylko z tytułu legalnej działalności kantoru, ale i z prowadzonej działalności pożyczkowej, które mógł przeznaczyć na ten cel.

Powyższy wywód dostarcza kolejnego argumentu wskazującego na to, że zaskarżony wyrok w części, w jakiej utrzymał w mocy skazanie oskarżonych za czyn z art. 171 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, nie mógł się ostać. Uznanie kasacji za zasadne w tym zakresie musiało skutkować uchYLENIEM zaskarżonego wyroku także w częściach utrzymujących w mocy rozstrzygnięcia, na mocy których przypisano oskarżonym popełnienie przestępstwa z art. 299 § 1 k.k., które miało polegać na udaremnieniu stwierdzenia przestępnego pochodzenia środków płatniczych pochodzących z korzyści związanych z prowadzeniem ww. działalności parabankowej.

Rażąco nieprawidłowe rozpoznanie zarzutów apelacyjnych dotyczących czynów z art. 171 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe nie było jednak jedynym przejawem wadliwego rozpoznania przez sąd odwoławczy zarzutów apelacyjnych. Sąd odwoławczy rażąco naruszył bowiem art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przy rozpoznawaniu innych zarzutów, a wadliwości te polegały bądź na niedostatecznie wnikliwym rozpoznaniu zarzutów apelacyjnych bądź na nierozpoznaniu ich w ogóle, co trafnie zauważono w kasacjach.

Rozwijając szczegółowo powyższy wątek na wstępie należy odnieść się do konstatacji sądu odwoławczego o treści: „rzeczywiście uzasadnienie sądu pierwszej instancji sporządzone w przedmiotowej sprawie nosi znamiona lakoniczności i niepełnego przedstawienia dowodów zebranych w przedmiotowej sprawie, jednak mając na uwadze treść art. 455a k.p.k. sposób sporządzenia pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia w istocie nie ma wpływu na ocenę zapadłego w przedmiotowej sprawie wyroku” (s. 117 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego); „sąd odwoławczy zauważył, iż rzeczywiście uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia pozostawia wiele do życzenia, jednak Sąd Apelacyjny dokonuje oceny zarzutów skargi odwoławczej w oparciu o analizę materiału dowodowego zebranego w

przedmiotowej sprawie” (s. 53 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). W tym kontekście trzeba zauważyć, że przywołany przez Sąd Apelacyjny przepis art. 455a k.p.k. w żadnym razie nie zwalniał sądu odwoławczego od obowiązku rzetelnego rozważenia zarzutów apelacyjnych odnoszących się do warstwy motywacyjnej wyroku sądu *meriti*. Jak trafnie podkreśla się w orzecznictwie, „płynący z powyższego przepisu zakaz wydawania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym nie może być bowiem odczytywany inaczej, jak tylko w ten sposób, że nakłada on na organ drugiej instancji dodatkowe obowiązki w przypadku, gdy pisemne motywy wyroku sądu pierwszej instancji nie czynią zadość wymaganiom określonym w przywołanym wyżej przepisie. W takim przypadku sąd drugiej instancji zobowiązany jest bowiem w uzasadnieniu swojego orzeczenia zamieścić te elementy, których część motywacyjna zaskarżonego wyroku, mimo wyraźnego ustawowego obowiązku, nie zawierała. Pisemne motywy wyroku sądu odwoławczego muszą być bowiem sporządzone tak, aby umożliwiały realną ocenę, czy rozstrzygnięcia (oraz sposób procedowania, który do ich wydania doprowadził) obu orzekających w danej sprawie sądów, nie były dotknięte dowolnością, czy wręcz arbitralnością. Jeśli zatem uzasadnienie decyzji procesowej sądu pierwszej instancji, z uwagi na zaistniałe w nim braki i wadliwości, uniemożliwia dokonanie takowej oceny, sąd odwoławczy staje przed koniecznością ich uzupełnienia. Odesłanie do argumentacji zawartej w pisemnych motywach wyroku sądu pierwszej instancji, w takiej sytuacji, jest bowiem niemożliwe. Podkreślenia wymaga, że uzasadnienie orzeczenia stanowi jedyny materialny dowód przebiegu rozumowania organu orzekającego i z tej racji należy od niego oczekiwać, że będzie zawierało jasno wskazaną podstawę wydania przez sąd odwoławczy takiego, a nie innego rozstrzygnięcia, w tym argumentację rzetelnie odnoszącą się do zarzutów podniesionych w środkach zaskarżenia i w konsekwencji pozwalać będzie na stwierdzenie, że prawo stron do wniesienia środka zaskarżenia miało charakter rzeczywisty (por. D. Kala, *Prawo do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego jako element sprawiedliwości proceduralnej w sprawach karnych* (w:) *Środki zaskarżenia po nowelizacji kodeksu postępowania karnego*, A. Lach (red.), Toruń 2015, s. 48 – 49). W sytuacji zatem, gdy uzasadnienie orzeczenia sądu pierwszej instancji nie odpowiada standardom wynikającym z art. 424 § 1 k.p.k. i podniesiono w tym zakresie zarzut apelacyjny (ustawodawca przecież stawiania

takiego zarzutu nie zabrania) zadanie sądu odwoławczego ma nadto charakter złożony. Najpierw bowiem sąd musi zidentyfikować istotę uchybienia w sferze sporządzenia uzasadnienia przez sąd *meriti*, a mianowicie ustalić, czy ma ono charakter pierwotny, czy wtórny. Jeśli bowiem dotknięte wadami uzasadnienie orzeczenia towarzyszy pełnemu i prawidłowo przeprowadzonemu postępowaniu dowodowemu oraz trafnym ustaleniom faktycznym, sąd odwoławczy może skoncentrować się wyłącznie na uzupełnieniu braków części motywacyjnej rozstrzygnięcia organu *a quo*. Jeśli jednak postępowanie dowodowe było prowadzone nieprawidłowo i wybiórczo, a ustalenia wynikające z wyroku sądu *meriti* nie pozostają w logicznym i merytorycznym związku z wywodami przedstawionymi w uzasadnieniu, sąd odwoławczy musi najpierw usunąć mankamenty postępowania dowodowego, tj. uzupełnić (w koniecznym i dopuszczalnym zakresie) materiał dowodowy oraz dokonać jego oceny, a następnie, w oparciu o wyniki tej analizy, wydać stosowne rozstrzygnięcie i w kolejnym kroku – jeśli zaistnieje taka potrzeba – właściwie je uzasadnić. W tej drugiej sytuacji uchybienia sądu pierwszej instancji są zatem dużo poważniejszej natury i z reguły świadczą nadto o obrazie przepisu art. 7 k.p.k. lub innych regulacji wyznaczających sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego przez organ pierwszej instancji” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.12.2018 r., II KK 114/18). W tym przypadku sąd odwoławczy, zauważonych, ewidentnych błędów organu pierwszej instancji w interesującej nas sferze nie usunął. W wywodach organu *ad quem* nie znajdziemy uwag świadczących o samodzielnie przeprowadzonej, pogłębionej analizie materiału dowodowego, pomimo tego, że w apelacjach podnoszono liczne zarzuty w tym obszarze, bardzo precyzyjnie wskazując niedostrzeżone lub bezzasadnie zignorowane (zdaniem obrony) sprzeczności w materiale dowodowym i wadliwości w sposobie przeprowadzenia dowodów i jego oceny (zob. w szczególności pogłębione wywody zawarte, odpowiednio, w apelacjach obrońców E. K., W. B., M. K., M. G., dotyczące oceny zeznań świadków W. C. i R. C., sposobu przeprowadzenia i oceny zeznań świadków L. B. i L. B., A. K. i R. A., a także wywody kwestionujące ocenę materiału dowodowego w zakresie czynów na szkodę T. H., M. R. i E. R., S. W. – G. oraz „właścicieli galerii”, E. S. – W., G. P., G. Z.). Sąd odwoławczy odniósł się do tych zarzutów w sposób wybiórczy, powierzchowny, a nierzadko wręcz arbitralny,

selektywnie traktując argumenty przywołane na ich poparcie w uzasadnieniach apelacji. Odwoływał się przy tym do tez zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji mimo, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie było do tego podstaw. Przypomnieć w tym kontekście należy, że »sposób wykonania obowiązku z art. 457 § 3 k.p.k. w odniesieniu do zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.) jest pochodną z jednej strony, jakości i kompletności wyводу zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji, a z drugiej strony, treści zarzutów apelacji oraz argumentacji, która ma wspierać te zarzuty. Jeśli zatem analiza dokonana przez sąd *meriti* jest prawidłowa, wszechstronna i w konsekwencji trafna, to sąd odwoławczy niejednokrotnie może w istocie nie mieć żadnych „nowych” argumentów, które by można było przedstawić skarżącemu w ramach ustosunkowania się do zarzutu« (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2022 r., IV KK 280/21). Rzecz jednak w tym, że w przedmiotowej sprawie nie można było odwołać się do tych trafnych tez. Pisemne motywy wyroku sądu pierwszej instancji nie tylko bowiem nie zawierają wywodów pozwalających na stwierdzenie, że organ ten dokonał analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób respektujący zasady wynikające z treści art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., ale nadto są bardzo powierzchowne, w warstwie poświęconej ustaleniom faktycznym, co do czego - jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku – nie miał wątpliwości i sam Sąd Apelacyjny.

Do stwierdzenia uchybień sądu odwoławczego popełnionych na wskazanym wyżej polu wystarczy przy tym wręcz proste zestawienie uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji z treścią wywiedzionych w niniejszej sprawie apelacji i treścią uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, czego trafnie dowiedli autorzy kasacji (zob. w szczególności zestawienie tabelaryczne dołączone do kasacji obrońców W.B. – k. 4583 – 4631). W tych okolicznościach, dla wykazania zasadności zarzutów kasacyjnych, podniesionych w analizowanym obszarze, za zbędne należało uznać szczegółowe przywoływanie argumentacji apelacyjnej i zestawianie jej z wywodami zawartymi w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego.

Z tego też powodu, w tym zakresie, Sąd Najwyższy jedynie przykładowo wymieni oczywiste i istotne przejawy wadliwego rozpoznania zarzutów apelacyjnych.

Zwrócić należy uwagę na sposób, w jaki sąd *ad quem* odniósł się do podniesionego w apelacji adw. E. Z. K. zarzutu dotyczącego braku pełnego przesłuchania świadka L. B., gdyż sposób rozpoznania owego zarzutu nader silnie wspiera będącą istotą kasacyjnych zarzutów tezę o powierzchowności kontroli odwoławczej. Sąd Apelacyjny wskazał bowiem, że „skarżący w treści apelacji podnoszą, że świadek ten [tj. L. B.] unikał zgłoszenia się na rozprawę celem złożenia zeznań, uniemożliwiając zadawanie jej pytań. Wbrew jednak tym twierdzeniom świadek L. B. była przesłuchiwana na rozprawie (k. 8355-8360, t. LXV), a więc obrońcy mieli możliwość zadawania jej pytań”. Twierdzenie to jest oczywiście nietrafne, albowiem choć rzeczywiście świadek L. B. była przesłuchiwana na rozprawie głównej w dniu 17 grudnia 2013 r. (k. 8355– 8360 v.), to jednak obrońcy nie mieli możliwości zadania jej pytań. Przesłuchanie zostało bowiem przerwane jeszcze w czasie trwania tzw. fazy spontanicznej relacji.

O powierzchowności kontroli odwoławczej w obszarze zarzutów dotyczących oceny materiału dowodowego bez wątpienia świadczy również to, że Sąd Apelacyjny, poza zakresem swoich rozważań pozostawił argument podniesiony w apelacji obrońcy E. K., a dotyczący zarzutu popełnienia przestępstwa na szkodę G. Z. Obrońca w apelacji podniósł wszak, że sam pokrzywdzony wskazywał, iż podpisując umowę przedwstępną we wrześniu 2005 r. E. K. i J. R. „faktycznie chcieli mu sprzedać nieruchomość” i że nie jest w stanie wytłumaczyć, dlaczego ww. wiedząc, że zostały wydane warunki zabudowy dopuścili do zawarcia w dniu 1 grudnia 2005 r. umowy notarialnej. Podał, że być może uczynili to dlatego, że dopiero później zorientowali się, że cena nieruchomości jest znacznie większa (s. 49 – 50 apelacji obrońcy E. K., zeznania G. Z., k. 160, tom V/2). Odniesienie się do tej kwestii było zaś niezwykle istotne, w kontekście argumentów apelującego, że oskarżeni w dniu 1 grudnia 2005 r. nie mieli zamiaru doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Przyjęcie jako kluczowych, dla ustalenia czasu popełnienia tego przestępstwa, wyjaśnień S. M. („okolicznością przesądzającą, iż oskarżony R. już od pierwszych rozmów z pokrzywdzonym Z. nie miał zamiaru sprzedać mu nieruchomości za uzgadnianą kwotę jest fakt wynikający z wyjaśnień oskarżonego S. M., a mianowicie to, iż już we wrześniu 2005 roku J. R. pytał się S. M., czy potwierdzi, iż udzielił mu pożyczki w kwocie 200.000 złotych” – s. 268 uzasadnienia

wyroku sądu II instancji) nie zostało zaś poprzedzone analizą argumentów podniesionych w apelacji obrońcy E. K. mających na celu wykazanie, że ten środek dowodowy nie jest wystarczający dla czynienia ustaleń w tej kwestii (s. 51 – 52 apelacji obrońcy E. K.). Organ odwoławczy nie wziął również pod uwagę tego, że owa pożyczka miała charakter fikcyjny, a tym samym wyjaśnienia S. M. mogły być wyznaczone chęcią dostosowania jego depozycji procesowych do dat uwidocznionych na dokumentach stwarzających pozór jej udzielenia. Z dokumentacji zawartej w aktach sprawy wynika wszak, że ww. pożyczka miała być udzielona 1.09.2005 r. (k. 22 v. tom V/1). Przy tej okazji należy wspomnieć, że obrońca E. K. ma również rację, że sąd odwoławczy nie odniósł się do podniesionego w apelacji, w kontekście tego czynu, zarzutu obrazy art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. Ewidentnego naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. sąd odwoławczy dopuścił się rozpoznając zarzuty apelacji kwestionujące prawidłowość oceny wiarygodności depozycji procesowych R. C. i W. C., mimo pozornie obszernych wywodów poczynionych w tej kwestii. Rozważania te są bowiem powierzchowne i co w tej sprawie najistotniejsze, nie zostały poprzedzone skrupulatną, odzwierciedloną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, analizą zeznań ww. osób, a w szczególności występujących między nimi zbieżności i różnic. Przy tak szczegółowej argumentacji apelacyjnej i – stwierdzonych przez sam sąd odwoławczy niedostatkach uzasadnienia wyroku pierwszoinstancyjnego - kwestia ta jawiła się jako absolutnie kluczowa. Dobitym wyrazem tego, że uzasadnienie wyroku sądu pierwszej instancji nie zwalniało sądu odwoławczego od obowiązku prowadzenia skrupulatnych analiz w tym przedmiocie jest konstatacja organu *meriti* o treści: „brak jest podstaw do dyskredytowania zeznań R. C. z uwagi na podawanie kilku wersji dotyczących jego pobicia. W ocenie Sądu nawet jeżeli w tym zakresie istnieją jakieś rozbieżności to i tak nie mają one większego znaczenia przy określaniu stanu faktycznego, gdyż jedynie zdarzenie z 3 października 2001 jest objęte treścią zarzutu. W powyższym zakresie nie ma żadnych wątpliwości uwzględniając treść opinii i zaświadczeń z k. 85, k. 86, k. 96-98, t. X/2. Skoro zatem poprzednie pobicia nie zostały objęte postępowaniem w kontekście stawiania z tego tytułu zarzutów, to brak podstaw, aby przez pryzmat tych okoliczności dokonywać oceny zeznań R. C.. Marginalnie należy dodać, iż można jednak uznać za przekonującą argumentację, iż

fakt wydania przez lekarza zaświadczenia lekarskiego, w którym podane są informacje o ranach ciętych został spowodowany nadmierną koncentracją biegłego na tych ranach, które R. C. też miał ale wcześniej” (s. 237-238 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Argumentacja ta jest z gruntu chybiona. Po pierwsze, oceniając wiarygodność osobowego źródła dowodowego bierze się pod uwagę całokształt jego depozycji procesowych, a nie tylko te fragmenty, które są ściśle związane z zarzutami aktu oskarżenia. Po drugie, całkowicie niewiarygodne jest, by lekarz, do którego zgłasza się osoba, która twierdzi, że została pobita pałką policyjną po plecach, w karcie informacyjnej zawarł rozpoznanie dotyczące powstałych „o wiele wcześniej” ran ciętych. Okoliczność zaś, że w dniu 14.08.2001 r. R. C. zgłosił się na Pogotowie Ratunkowe w [...] z „ranami ciętymi przedramienia lewego” wynika wszak nie tylko z opinii biegłego, ale przede wszystkim z karty informacyjnej (k. 93 – 94 i 96, tom X/1). Odnosząc się do zarzutów dotyczących czynu popełnionego na szkodę G. P. sąd odwoławczy wskazał m.in.: „tych prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji w żadnym razie nie podważa ani podnoszona przez skarżącego okoliczność, iż żona pokrzywdzonego nie wiedziała nic o pobiciu męża, ani nie widziała obrażeń ciała, ani też przedstawione w uzasadnieniu skargi odwoławczej wyliczenia jej autora (w tym interpretowane na korzyść oskarżonego notatki G. P.), które w żadnym razie nie mogą zastąpić konsekwentnych i jednoznacznych zeznań G. P. potwierdzonych zeznaniami D. P. Z zeznań świadka D. P. wynika przy tym, iż jej mąż bardzo obawiał się oskarżonego K., mógł więc nie informować żony o tym, iż został z jego polecenia pobity” (s. 45 – 46 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Powyższa argumentacja musi być uznana za chybioną i nieodnoszącą się do istoty zarzutu podniesionego w apelacji obrońcy E. K. Skarżący podnosił bowiem, że gdyby G. P. rzeczywiście doznał opisywanych przez siebie obrażeń, to mając na uwadze zarówno ich charakter, jak i okoliczności funkcjonowania życia codziennego, D. P. nie mogłaby ich nie zauważyć (s. 22 apelacji obrońcy E. K.). Podobna argumentacja została zawarta w apelacji obrońcy oskarżonego W. B. (s. 113 apelacji adw. E. Z. K.).

Sąd odwoławczy rażąco naruszył również art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. rozpoznając, zawarty w apelacji obrońcy oskarżonego M. G., zarzut obrazy art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., a dotyczący czynu z art. 263 § 2 k.k. przypisanego

oskarżonemu M. G. w punkcie XLIV wyroku sądu *meriti*. Odnosząc się do tego zarzutu sąd odwoławczy skonstatował jedynie, że „Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu skargi odwoławczej co do czynu przypisanego M. G. w ust. XLIV zaskarżonego wyroku. Odnosnie tego czynu oskarżony M. G. nie przyznając się do winy złożył rozbieżne wyjaśnienia, stwierdzając najpierw, iż nabój do domu mógł przynieść jego syn (k. 168-169, t. XIII/4G), a następnie po odebraniu zeznań od syna oskarżonego zaprzeczającego temu faktowi, oskarżony podał, że nie wie kto przyniósł do mieszkania nabój i sugerując, iż to policja ten nabój podrzuciła (dow. 2944, t. XXXVIII). Sąd pierwszej instancji słusznie nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego i uznał go winnym popełnienia przestępstwa z art. 263 § 2 k.k. Zdaniem Sądu Odwoławczego argumenty podniesione w uzasadnieniu apelacji stanowiska Sądu Okręgowego nie podważają” (s. 152 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Bez wątpienia z samego faktu zmiany depozycji procesowych w kwestii tego, w jaki sposób nabój mógł znaleźć się w domu oskarżonego, nie można wyprowadzać tezy, że oskarżony jest w tym zakresie niewiarygodny. Jego zachowanie wydaje się bowiem naturalne. Skoro oskarżony początkowo wskazywał, że nabój mógł przynieść do domu jego syn, a syn tej okoliczności zaprzeczył, M. G. nie miał powodów w dalszym ciągu obstawać przy swoim przypuszczeniu. Analizowane uchybienie jawi się jako szczególnie doniosłe, jeśli wziąć pod uwagę niezwykle lakoniczne uwagi poczynione w tej kwestii w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji. Organ *meriti* uzasadniając decyzję o przypisaniu oskarżonemu ww. czynu stwierdził: „oskarżony słuchany na rozprawie nie był w stanie podać powodów znalezienia się tego naboju u niego w domu, przy czym nawet odrzucił wcześniejszą koncepcję, iż mógł być on przyniesiony przez syna, a to wobec zajęcia przez syna wybitnie przeczącego stanowiska, co do tego, przy czym oskarżony nawet zaryzykował tezę, że być może policja go podrzuciła (k. 2944/t. XXXVIII). Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego w powyższym zakresie, bowiem istota przestępstwa z art. 263 § 2 k.k. w zakresie realizacji znamion nie sprowadza się do interpretowania powodów i przyczyn posiadania broni, czy amunicji a jedynie na fakcie nielegalnego posiadania tych elementów, przy czym powyższa czynność może przejawiać się jako działanie jak i zaniechanie, pojęcie posiadania występuje w prawie karnym w znaczeniu potocznym jako „mieć, trzymać, utrzymać”, przy czym

zgodnie z wyrokiem SA w Krakowie 27 czerwca 2002 roku (II AKa 149/02, KZS, zeszyt 78, poz. 47) przez posiadanie w rozumieniu prawa karnego należy rozumieć każde faktyczne władanie rzeczą lub mieniem, bez odwoływania się do cywilistycznych konstrukcji posiadania. Skoro zatem oskarżony posiadał przedmiotową amunicję w domu i w żaden sposób nie reagował na jej istnienie, to należy to interpretować w kategoriach akceptowania takiego stanu rzeczy, czyli akceptowania posiadania” (s. 401 – 402 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji). Rzecz jednak w tym, że sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił, na jakiej podstawie przyjął, iż oskarżony był świadomy, że nabój znajduje się w domu i przynajmniej godził się na jego posiadanie bez wymaganego zezwolenia. Sąd odwoławczy nie odniósł się do tej kwestii, mimo że w świetle argumentacji zawartej w apelacji obrońcy M. G. było to konieczne (zob. uwagi zawarte w punkcie 5 uzasadnienia apelacji M. G.).

Sąd Apelacyjny rażąco naruszył również standardy kontroli odwoławczej wynikające z treści art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przy rozpoznawaniu podniesionych w apelacjach zarzutów obrazy prawa materialnego. I w tym przypadku kontrola ta była powierzchowna, a sąd selektywnie traktował tak zarzuty, jak i argumentację przywołaną na ich poparcie w uzasadnieniach środków odwoławczych. Przed przystąpieniem do analiz dotyczących tej kwestii należy jednak zwrócić uwagę na poczynione przez sąd pierwszej instancji, a zaaprobowane przez sąd odwoławczy, ogólnikowe i wewnętrznie sprzeczne konstatacje dotyczące przypisanych oskarżonym czynów polegających na udzielaniu pożyczek zabezpieczonych przedwstępnymi umowami sprzedaży nieruchomości. W powyższym kontekście sąd *meriti* stwierdził, że „osoby ubiegające się o pożyczkę były informowane, iż zostanie ona im udzielona, a jej zabezpieczeniem będzie umowa notarialna, której przedmiotem będzie nieruchomość należąca do pożyczkobiorcy lub kogoś z jego bliskich. Następnie pożyczkobiorca oraz członek grupy udawali się do kancelarii M. K. lub R. L., gdzie notariusz sporządzał akt notarialny - przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości. W umowie tej stwierdzano, iż zamiarem stron jest przeniesienie własności nieruchomości, wskazywano, iż zawarcie umowy przyrzeczonej nastąpi w określonym terminie (była to data zwrotu udzielonej pożyczki wraz z odsetkami) oraz dokonywano zapisu, iż

strona sprzedająca otrzymała na poczet ceny sprzedaży określoną kwotę pieniędzy (była to suma odpowiadająca wysokości udzielonej pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami). W zdecydowanej większości przypadków konstrukcja aktu notarialnego była bowiem tego rodzaju, iż wynikało z niego, że właściciel nieruchomości uzyskał już na poczet uzgodnionej ceny sprzedaży, przy czym pieniądze pobrane były określone w kwocie niewiele niższej od tej ceny, czyli wartości nieruchomości, w zakresie czego nie prowadzono z właścicielami żadnych ustaleń co do wartości nieruchomości. W konsekwencji tego rodzaju rozwiązania dochodziło do sytuacji, iż to od decyzji grupy, ale determinowanej kondycją finansową pożyczkobiorcy zależało, czy dana nieruchomość zostanie przez nią przejęta poprzez doprowadzenie do zawarcia umowy przyrzeczonej (oczywiście pośrednictwem sporządzanych w kancelariach notarialnych aktów notarialnych) czy też po zwróceniu pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami, umowa przedwstępna zostanie rozwiązana. W rzeczywistości umowy te zmierzały do uzyskania od kontrahentów możliwie największej korzyści majątkowej. W sytuacji zabezpieczenia udzielonej pożyczki tego rodzaju umową, członkowie grupy nie byli zainteresowani realnymi możliwościami spłaty pożyczki wraz z odsetkami przez kontrahenta i dlatego bez żadnych trudności przedłużali czas spłaty pożyczki, poprzez sporządzanie kolejnych aneksów do uprzednio sporządzanych aktów notarialnych. **Tym samym przyjąć zatem należało, iż w każdym przypadku zamiarem grupy było przejęcie stanowiącej zabezpieczenie pożyczki nieruchomości** (podkreślenie SN).

Do przejęcia nieruchomości doszło jedynie w przypadku nieruchomości należących do: - R. C.

- T. H.,

zaś w przypadku nieruchomości należących do,

1. M. R.

2. E. S. – W.,

przejęcie to nie nastąpiło z uwagi na podjęte przez pokrzywdzonych działania i zatrzymania członków grupy przez organa ścigania do sprawy niniejszej.

Do przejęcia pozostałych nieruchomości nie doszło wskutek odstąpienia przez grupę od zamiaru doprowadzenia kontrahenta do niekorzystnego rozporządzenia własnością nieruchomości spowodowaną postawą pożyczkobiorców, którzy

wywiązywali się ze swoich zobowiązań i to w stosunkowo niedługim czasie, gdyż wydłużanie terminu spłaty pożyczek skutkowało zwiększeniem zobowiązań, które przerastały możliwości finansowe dłużników. Udzielenie pożyczki miało na celu doprowadzić do powiększenia kapitału, jakim grupa dysponowała. Udzielenie pożyczki, której zabezpieczeniem była nieruchomości stwarzało możliwość powiększenia tego kapitału. Kontrahent musiał zwrócić pożyczkę, powiększoną o odsetki, nadto mógł stracić nieruchomości. W sytuacji, gdy popadał w zwłokę ze spłatą kapitału i odsetek, grupa odnosiła dodatkowe korzyści. Wymagalne odsetki powiększały wysokość kapitału, a zatem naliczane były wyższe odsetki. Jednocześnie zawierano u wskazanych wyżej notariuszy kolejne akty notarialne - aneksy do umowy przedwstępnej, przesuwające o kolejne terminy zawarcie umowy przyrzeczonej. Kontrahent zatem był nieustannie zmuszany do spłacania coraz to wyższych odsetek, których wysokość niejednokrotnie nie była ustalona w sposób precyzyjny, a jednocześnie cały czas miał przed sobą perspektywę utraty nieruchomości poprzez doprowadzenie przez grupę do zawarcia umowy przyrzeczonej. **W sytuacji, gdyby każda pożyczka kończyła się przejęciem nieruchomości, grupa straciłaby potencjalnych kolejnych pożyczkobiorców. Dlatego też - mimo istniejących ku temu możliwości - członkowie grupy w zdecydowanej większości przypadków, gdy wysokość otrzymanych od danego kontrahenta korzyści (spłata pożyczki oraz naliczonych odsetek) stawała się satysfakcjonująca, dobrowolnie odstępowali od ostatniego elementu wyłudzenia tj. doprowadzenia, w drodze umowy lub orzeczenia sądowego, do przeniesienia własności nieruchomości”** (podkreślenie SN) - s. 31 – 33 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji.

Wywody te bez wątpienia są wewnętrznym sprzeczne. Jeśli bowiem członkowie grupy rzeczywiście byłiby świadomi tego, że w sytuacji, w której każda pożyczka kończyłaby się przejęciem nieruchomości traciliby kolejnych pożyczkobiorców, absolutnie nieracjonalne byłoby, gdyby ich zamiarem „w każdym przypadku” było przejęcie tej nieruchomości i w konsekwencji, by nie byli zainteresowani realnymi możliwościami spłaty pożyczki wraz z odsetkami przez kontrahenta.

Powyższe rozważania Sądu Okręgowego świadczą również o tym, że w istocie każdą transakcję polegającą na zawarciu umowy przedwstępnej w celu

zabezpieczenia pożyczki organ *a quo* traktował w ten sam sposób. Ten stan rzeczy, jak należy przypuszczać (w tym zakresie wywody sądu pierwszej instancji są nader niejasne; wynika to m.in. z faktu, iż w tym fragmencie uzasadnienie wyroku jest bezrefleksyjnie zmodyfikowaną kopią fragmentu uzasadnienia wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie III K 295/08) jest pochodną uznania, że umowa przedwstępna nie może być traktowana jako instrument zabezpieczenia zobowiązania wynikający z innego stosunku prawnego (por. uwagi zawarte na s. 438 – 439 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji z wywodami zawartymi w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie III K 295/08 na s. 137 - 138).

Obrońca oskarżonego M. K. w apelacji podniósł szeroko umotywowany zarzut dotyczący ostatnio opisanej kwestii (zob. s. 2 i 10 -18). Kwestie te były również podnoszone w apelacjach obrońców W. Ś. (s. 1 - 2, 4 - 5) oraz E. K. (s. 16 – 17). Sąd Apelacyjny nie rozważył tych zarzutów w sposób odpowiadający standardom rzetelnej kontroli odwoławczej, co bez wątpienia mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Rozwijając ten wątek należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, umowa przedwstępna jest dopuszczalnym w obrocie sposobem zabezpieczenia roszczeń z tytułu umowy pożyczki. W jednym z orzeczeń, powołanym zresztą bezrefleksyjnie przez sąd *a quo*, Sąd Najwyższy stwierdził, że „zamiarowi zawarcia umowy przedwstępnej dla uczynienia z niej zabezpieczenia pożyczki skarżący nie przeczą, wręcz przyznają, że taki był cel zawarcia tej umowy. Zabezpieczenie jest udzielane po to, aby wierzyciel miał pewność zapłaty, zaspokojenia, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia. Taka funkcja zabezpieczenia jest jasna dla każdego uczestnika obrotu i nie mogła też nasuwać wątpliwości pozwanym. Dodać należy, że pozwany D. W. prowadzi działalność gospodarczą, dla potrzeb której również wcześniej zaciągnął pożyczki dokonując analogicznych zabezpieczeń, jego wiedza o znaczeniu umowy nie została skutecznie podważona. Wiedzę taką miał też B. O., wiedział, że udzielił dziadkowi pełnomocnictwa po to, aby dziadek mógł „zastawić” mieszkanie. Przyjęty przez strony sposób zabezpieczenia, przez zawarcie umowy przedwstępnej przeniesienia prawa własności i porozumienie łączące datę zawarcia umowy przyrzeczonej z datą zwrotu pożyczki wskazują, że strony w chwili ustanowienia zabezpieczenia zdecydowały ponadto o sposobie

zaspokojenia powoda jako wierzyciela z umowy pożyczki, przez przeniesienie na niego własności lokalu. Katalog zabezpieczeń osobistych w obrocie prawnym jest otwarty, stąd w ramach swobody umów nie jest wykluczone nadanie umowie przedwstępnej funkcji zabezpieczenia o charakterze osobistym (art. 353¹ k.c.); w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się taką możliwość (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 432/09, LEX nr 564991 i z dnia 16 lipca 2004 r., I CK 114/04, nie publ.). Umowa przedwstępna może zatem stanowić zabezpieczenie wierzytelności wynikającej z innego stosunku prawnego łączącego strony. Ten inny stosunek prawny stanowi zresztą przyczynę prawną (*causa*) dla umowy przedwstępnej jako zabezpieczenia” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.10.2011 r., sygn. akt II CSK 690/10). Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r., I ACa 1458/15. Skoro zatem pożyczka to *causa* umowy przedwstępnej jako umowy zabezpieczającej, oczywistym jest, że umowa przedwstępna nie może być umową „pozorną”, kryjącą umowę pożyczki.

Oczywiście kwestią wymagającą zbadania pozostaje to, czy tego rodzaju zabezpieczenie w danym wypadku nie jest nadmierne. Oceny w tym przedmiocie wymagają jednak pogłębionych rozważań odnoszących się każdorazowo do realiów konkretnego przypadku, przy czym do wysnucia wniosków w tym zakresie nie wystarczy li tylko porównanie arytmetycznej wartości świadczeń (por. Ł. Przyborowski, *Nadzabezpieczenie pożyczki, Glosa do wyroku SN z dnia 12 października 2011 r., II CSK 690/10*, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 6, s. 33-44).

Sąd Apelacyjny niezbędnych w powyższym zakresie analiz nie przeprowadził, a wnioski zarówno w tej kwestii, jak i co do innych zarzutów obrazy prawa materialnego dotyczących „procederu” udzielania pożyczek i zawierania przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości, oparł na powierzchownych i zgeneralizowanych ocenach. Wyraźnie świadczą o tym m.in. następujące konstatacje zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu II instancji:

- „na skutek tej przymusowej sytuacji biorący pożyczkę godzili się na bardzo wysokie lichwiarskie odsetki. Z zeznań pokrzywdzonych w przedmiotowej sprawie wynika, iż gdy K. interesował się ich nieruchomościami byli przekonani, iż te nieruchomości

będą zabezpieaczały tylko pożyczkę. O fakcie, że ma być zawarta przedwstępna umowa sprzedaży nieruchomości pokrzywdzeni dowiadawali się dopiero u notariusza i **niejednokrotnie** (podkreślenie SN) słownie prezentowały swoje zaskoczenie tym faktem i sprzeciw. Wówczas oskarżony K. przekonywał ich, że taka forma umowy jest dla nich korzystniejsza, bo nie muszą umowy pożyczki zgłaszać do Urzędu Skarbowego, a ostatecznie mówił pokrzywdzonym, iż jest to korzystne dla E. K. i taka umowa ma być podpisana, by uzyskali pożyczkę. A więc brak jest podstaw by uznać, iż umowy notarialne zawierane u oskarżonego K. przedstawiały zgodną wolę stron do zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości jako zabezpieczenie udzielonej pożyczki” (s. 173 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego),

- „jak wynika z zeznań pokrzywdzonych dopiero po przyjeździe do kancelarii notarialnej dowiadawali się oni, iż będzie zawarta przedwstępna umowa sprzedaży nieruchomości, **na co z reguły pokrzywdzeni reagowali co najmniej zdziwieniem o ile nie sprzeciwem** (podkreślenie SN). To oskarżony K. przekonywał pokrzywdzonych, iż zawarcie takiej umowy będzie dla nich korzystniejsze, choćby dlatego, iż umowę pożyczki należy zgłosić do Urzędu Skarbowego i zapłacić odpowiedni podatek. Wszystkie więc strony podpisujące przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości miały świadomość, iż składane przez nich oświadczenia woli mają na celu ukrycie rzeczywistej umowy, jaka łączy strony. Niewątpliwie to działanie oskarżonego dla pokrzywdzonych było niekorzystne, otwierało bowiem pożyczkodawcom możliwość przejęcia nieruchomości, której dotyczyła przedwstępna umowa sprzedaży” (s. 174 – 175 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego).

W powyższym kontekście szczególnego znaczenia nabiera okoliczność, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do podniesionego w apelacji obrońcy W. B. (adw. E. Z. K.) zarzutu (pkt 40) naruszenia art. 58 § 2 k.c. w kontekście relacji tego przepisu do art. 388 k.c.

Mając na uwadze odmienne skutki wynikające z tych dwóch regulacji, bez wątpienia należy uznać to za uchybienie doniosłe w kontekście tych rozstrzygnięć, na mocy których oskarżonym przypisano popełnienie przestępstw wyczerpujących znamiona z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zwłaszcza w przypadkach,

gdy „pokrzywdzeni” wyraźnie deklarowali, że nie czują się pokrzywdzeni. Jak trafnie podkreśla się w orzecznictwie, „umowa zawarta dla wyzysku nie jest bezwzględnie nieważna z mocy prawa. Art. 388 § 1 k.c. stosuje się do ukształtowania treści ważnej umowy z zachowaniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń przez stosowne zmniejszenie, bądź zwiększenie któregoś z nich albo częściowe skorygowanie obydwu (roszczenie wyrównawcze), a dopiero gdyby się okazało, że realizacja takiej korekty byłaby nadmiernie utrudniona otwiera się roszczenie do unieważnienia umowy. Wyklucza zatem skutek bezwzględnej nieważności na rzecz wzruszalności. W tym wypadku wyrok unieważniający umowę ma charakter kształtujący i wywiera skutek *ex tunc*. Orzeczenie natomiast stwierdzające bezwzględną nieważność ma charakter deklaratoryjny i wywiera *erga omnes* skutki *ex tunc*” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 maja 2013 r., I ACa 292/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009 r., II CSK 160/09).

Zbadanie powyższej kwestii było również niezwykle doniosłe w kontekście przywoływanego przez sąd pierwszej instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12.10.2011 r., sygn. akt II CSK 690/10, gdzie stwierdzono: „jeżeli strony wykorzystały charakterystyczne dla danego typu umowy instrumenty, dążąc do celu odmiennego od tego, dla którego dana umowa została ukształtowana, co doprowadziło do wystąpienia nadmiernego zabezpieczenia i w efekcie nadmiernego zaspokojenia wierzyciela, któremu dłużnik nie jest w stanie zapobiec, wierzyciel zaś nie ma prawnego obowiązku zwrotu nadpłaty, naruszenie ram zakreślonych przepisem art. 353¹ k.c. może prowadzić, w okolicznościach sprawy, do nieważności umowy (art. 58 § 1 i 2 k.c.)”.

Poglądu wyrażonego w tym judykacie nie można było jednak adaptować na grunt przedmiotowej sprawy bezrefleksyjnie, zwłaszcza w kontekście przywołanego wyżej zarzutu obrońcy oskarżonego W. B. – adw. E. Z. K.

W doktrynie i judykaturze zauważa się bowiem, że regulacja zawarta w art. 388 k.c. „stanowi *lex specialis* względem art. 58 § 2 k.c. Oznacza to, że w granicach hipotezy art. 388 k.c. mogą być stosowane jedynie sankcje w nim przewidziane, a zarazem wykluczone jest stosowanie sankcji nieważności bezwzględnej wskazanej w art. 58 § 2 k.c.” (G. Karaszewski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. J.

Ciszewski, P. Nazaruk, LEX/el. 2023, komentarz do art. 388, teza 7, zob. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 lipca 2015 r., I ACa 1958/14).

Zauważyć również należy, że w doktrynie i orzecznictwie coraz częściej podkreśla się, iż art. 388 k.c. dotyczy nie tylko umów wzajemnych, ale generalnie umów dwustronnie zobowiązujących („w piśmiennictwie podejmowane są jednak próby usprawiedliwienia zastosowania art. 388 § 1 k.c. do umów przedwstępnych dwustronnie zobowiązujących. Proponuje się w nich ze względów systemowych [m.in. ze względu na zamieszczenie art. 388 w tytule III Kodeksu cywilnego, Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych] i funkcjonalnych odejście od związania zakresu jego zastosowania z definicją umowy wzajemnej, zawartą w art. 487 § 2 k.c. Podnosi się, że art. 388 k.c. ma zastosowanie do wszystkich czynności prawnych dwustronnych [nie tylko do umów wzajemnych], w których do świadczeń zobowiązane są obie strony [zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 49/05, niepubl., w którym dopuszczono stosowanie art. 388 § 1 k.c. do umowy ubezpieczenia])” – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 655/12, zob. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2018 r., I ACa 1480/17. Podkreślenia również wymaga, że na gruncie art. 388 k.c. powszechnie wyrażany jest pogląd, że „sama konieczność wywiązania się z istniejących zobowiązań zasadniczo nie tworzy jeszcze stanu przymusowego położenia w rozumieniu art. 388 § 1 k.c.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 432/09).

Sąd Apelacyjny, na skutek oczywiście bezpodstawnego pominięcia zarzutu podniesionego w punkcie 40 apelacji obrońcy W. B. - adw. E.Z. K., wszystkie te doniosłe i wymagające pogłębionych analiz kwestie, pozostawił poza zakresem swoich rozważań.

W powyższym kontekście należy wskazać, że Sąd Apelacyjny nie miał żadnych podstaw, by odstąpić od ustosunkowania się zarówno do tego, jak i pozostałych zarzutów obrazy prawa materialnego podniesionych w apelacji ww. obrońcy. Wbrew temu, co twierdzi Sąd Apelacyjny, zarzuty te zostały podniesione prawidłowo, mimo tego, że zostały wyartykułowane obok zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych. Zarzuty te podniesiono bowiem jako zarzuty ewentualne, o czym nader wyraźnie świadczy zawarta w środku odwoławczym, poprzedzająca ich wymienienie

konstatacja o treści: „w razie niepodzielania przez Sąd II-giej instancji zarzutów związanych z podnoszonymi w apelacji błędami w ustaleniach faktycznych, odnoszącymi się do przestępstw na szkodę R. C., I. i J. R., R. T., T. H., R. M., A. i B. Ś., T. K., B. i M. K. i na podstawie stanu faktycznego ustalonego przez Sąd I-szej instancji, zaskarżonemu orzeczeniu zarzucam (...):”

W zdecydowanie niewystarczający sposób Sąd Apelacyjny odniósł się do podniesionych w apelacjach zarzutów obrazy art. 271 § 3 k.k. (zarzut obrazy tej regulacji, opatrzony pogłębionym wywodem, zawarty był m.in. w apelacji obrońcy M. K., apelacjach obrońców W. B., E. K.). W doktrynie i judykaturze wyrażany jest bowiem i to jako nieodosobniony pogląd, zgodnie z którym „nie stanowi natomiast realizacji znamion przestępstwa z art. 271 k.k. sporządzenie aktu notarialnego, w którym zostało stwierdzone, że strony umowy złożyły określone oświadczenia, chociaż notariusz był świadomy, że oświadczenia te nie odpowiadają rzeczywistości. W takim przypadku możliwa jest odpowiedzialność notariusza np. za współdziałanie w popełnieniu przestępstwa oszustwa” (zob. W. Wróbel, T. Sroka [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. art. 212-277d*, red. A. Zoll, Warszawa 2017, komentarz do art. 271, teza 15, por. także A. Lach [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, LEX/el. 2023, komentarz do art. 272, teza 4, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 września 2012 r., II AKA 110/12). Jeśli Sąd Apelacyjny tego poglądu nie podzielał, tudzież uważał, że na gruncie przedmiotowej sprawy nie miał on zastosowania, powinien - mając na uwadze treść zarzutów apelacyjnych - poświęcić tej kwestii pogłębione, zakotwiczone w realiach tejże sprawy i odnoszące się do każdego czynu z osobna, wywody. W przedmiotowej sprawie tak się nie stało, o czym nader wyraźnie świadczą zacytowane wcześniej, pełne niedopuszczalnych uogólnień fragmenty uzasadnienia wyroku tego sądu. W dalszej kolejności organ *ad quem* powinien także rozważyć, czy i w jaki sposób okoliczność, że w doktrynie i orzecznictwie wyrażany jest pogląd przeciwny do przezeń prezentowanego, przekłada się na kwestię odpowiedzialności karnej oskarżonych. W przedmiotowej sprawie tego jednak nie uczyniono.

Na zakończenie niniejszego wywodu trzeba jeszcze dodać, że wyrok sądu odwoławczego okazał się, z przyczyn wyżej wskazanych, nie tylko merytorycznie wadliwy, ale także – określając rzecz eufemistycznie, aby uniknąć bardziej

dosadnego sformułowania – formalnie niestaranny. Świadczy o tym „dublująca” się częściowo numeracja arabska w ramach jego punktów I i VII (rozstrzygnięcia dotyczące E. K. i R. L.).

Stwierdzenie powyższych uchybień było wystarczające do uznania, że autorzy kasacji zdolali wykazać zaktualizowanie się w badanym postępowaniu podstawy kasacyjnej z art. 523 § 1 k.p.k. i czyniło zbytecznym ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów podniesionych w nadzwyczajnych środkach zaskarżenia. Ich rozpoznanie byłoby bowiem na obecnym etapie procedowania przedwczesne bądź bezprzedmiotowe (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Zwróci na nie uwagę sąd odwoławczy badając sprawę w dalszym postępowaniu. Jedynie zatem uzupełniając i w celu zapobieżenia ponownemu popełnieniu analogicznego błędu, Sąd Najwyższy wskazuje, że zgodnie z art. 434 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego zasadniczo tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w wywiedzionym na jego niekorzyść środku odwoławczym. Tym samym, rażącym naruszeniem tej regulacji, co trafnie podnieśli w kasacjach obrońcy E. K. i W. K., M. G. oraz M. K., jest sytuacja, w której organ *ad quem* podwyższa oskarżonym wymiar kary łącznej, nie zmieniając wysokości kar jednostkowych, pomimo tego, że prokurator w wywiedzionej apelacji kwestionował właśnie wymiar kar jednostkowych, domagając się ich podwyższenia i - jedynie w konsekwencji tych modyfikacji - wnosił o podwyższenie wymiaru kary łącznej (nie podnosił natomiast zarzutu skierowanego bezpośrednio przeciwko rozstrzygnięciu o karze łącznej i nie kwestionował zasad jej wymiaru).

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy, w punkcie II uzasadnianego orzeczenia, uchylił zaskarżony wyrok w częściach odnoszących się do zmiany i utrzymania w mocy, zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji rozstrzygnięć skazujących, wydanych w stosunku do:

- oskarżonego E. K. (za wyjątkiem tej części rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I.4. wyroku sądu odwoławczego, w której utrzymano w mocy rozstrzygnięcie zamieszczone w punkcie XXIII części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji) oraz oskarżonych W. B., M. G., M. K., W. K., R. K., J. P. i W. Ś., a na podstawie art. 435 k.p.k. - także w częściach odnoszących się do zmiany i utrzymania w mocy zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji rozstrzygnięć skazujących

wydanych w stosunku do R. L., S. M., J. R., M. R., K. C. i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Przeprowadzając kolejny raz kontrolę odwoławczą, w adekwatnym do uchylenia zakresie, organ II instancji, mając na uwadze wskazania sądu kasacyjnego oraz pamiętając o wiążącym go zakazie *reformationis in peius*, skrupulatnie przeanalizuje zarzuty odwoławcze. Następnie wyda wyrok, który będzie respektował standard sprawiedliwości materialnej i proceduralnej, a jeśli zaktualizuje się taka potrzeba uzasadni go (konwalidując tam, gdzie będzie to możliwe i konieczne braki pisemnych motywów wyroku sądu pierwszej instancji) w sposób respektujący wszelkie wymagania procesowe.

Badając sprawę w postępowaniu ponownym Sąd Apelacyjny będzie nadto pamiętał o trafnym poglądzie, zgodnie z którym, jeżeli na etapie postępowania odwoławczego, a więc już po przeprowadzeniu dowodów i wyjaśnieniu wszystkich okoliczności faktycznych, dochodzi do zbiegu negatywnych przesłanek procesowych określonych w art. 17 § 1 pkt 2 i 6 k.p.k., należy orzec odmiennie co do istoty, uniewinniając oskarżonego od popełnienia przypisanego mu czynu, nie zaś umarzać postępowanie z powodu przedawnienia karalności (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 lutego 2012 r., II AKa 170/11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 r., SDI 27/12). W przypadku, gdy po przeprowadzonej kontroli odwoławczej organ *ad quem* nie stwierdzi podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonych od zarzuconych im czynów, przy badaniu kwestii przedawnienia będzie miał na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22, który to wyrok opublikowany został 21 grudnia 2023 r. (Dz. U. 2023, poz. 2740), a więc już po wydaniu wyroku przez Sąd Najwyższy. O zwrocie opłat od kasacji oskarżonym E. K., W. B. i W. K. orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.

[PGW]

[ał]